

IRODALMI-KULTURÁLIS FOLYÓIRAT

IV. ÉVFOLYAM 2. SZÁM

2014. JÚNIUS

ÁRA 250 Ft

Számvetés III. avagy óvodáskorba léptünk!

Sokak által ismert Lucien Hervé (Elkán László) híres mondása: „A fotó arra hivatott, hogy felrázza a képzeletőröt, nem elég, ha csupán emlékeztetőül szolgál.”

És az irodalom? Elég lenne, ha pusztán történetet, érzést, hangulatot mondana el? Ugye, hogy nem? Óvodáskorba léptünk! Ez már felelősség, ez már kötelez valami tartásra, tudásra, hogy a primer jelentéshez kapcsolódnia kell mindenféle más (irodalmi, társadalmi, filozófiai, stb.) eszköznek, információnak, gondolatnak... Műhelymunkáink nemcsak olvasottságot, műveltségbeli háttérismeretet feltételeznek és kívánnak meg, hanem foglalkoztat bennünket olyan kérdés(csoport), hogy mi az irodalom feladata, van-e egyáltalán feladata... Aztán ezeket a beszélgetéseket folytatjuk a klubtalálkozókon kívül is. És ugye, nyilvánvaló, hogy így nemcsak a szép-irodalom terén nő a befogadó-alkotó lelki gazdagsága, mondhatnánk: vizuális olvasottsága, hanem más műalkotásba is több érzést, élményt lát bele...

Ilyen az **Irodalomkedvelők klubja**: olvasnak, tájékozódnak, többféle művészeti téren alkotnak, okos érvelésekkel, választékosan fejtik ki gondolataikat, tiszteletben tartják a másik (esetleg eltérő) véleményét. A tapasztaltabbak (a fejlettebb korban lévők) pedig azt mutatják meg a fiatalabb generációnak, hogy a szenvedély nem fékevesztett, dühös indulatot és gyűlölködést jelent.

Hiszek a biztatás, az elismerés erejében. A tehetségeket nem irigyelni kell, hanem támogatni, egyengetni az érvényesülés útján, segíteni abban, hogy megmutatkozzanak mások előtt is, és még inkább kinyíljanak. Abban hiszek, hogy az inspiráló közösség újabb gondolatokat és műveket szül. A legszebb az, hogy képesek vagyunk csapatmunkára, hogy erőt merítünk abból, hogy különböző módon gondolkodunk, és ki tudjuk egymás munkáját egészíteni, hogy nem is kell segítséget kérnünk egymástól, anélkül is megvan a támogatás. Természetes módon – nem jár érte se hálálkodás, se jutalom. Elég egy köszönöm, a lelkünk mélyén pedig ott van a biztonságérzet, hogy nem vagyunk egyedül a munkában.

Ugye, sokáig így marad még?

Hogy néha kapunk elégedetlenkedő kritikákat is? Valóban, a közvélemény (helyesebben egy-egy tagja) nem

emel fel mindig a vállára, de minket ez inkább tanulásra ösztönöz, hogy a következőkben színvonalasabban tegyük a dolgunkat.

Hálás köszönetünk azoknak, akik segítenek nekünk: a **Polgármesteri Hivatal Kulturális Bizottsága**, a **Szeps Gyula Művelődési Központ**, az **Érdi Lap**, az **Érdi Újság**, a **Csuka Zoltán Városi Könyvtár**, a **Földrajzi Múzeum**, a **Bíró András Könyvárúháza**, maga **Bíró András** és a sok-sok érdeklődő magánember, akik „mindössze” feltöltődésből jönnek el műsorainkra.

Most is elmaradt a statisztika: hány kiadványunk volt, önálló és gyűjteményes kötetek, ki-hol-milyen országos vagy helyi irodalmi és más újságban, kulturális lapban jelent meg cikkel, verssel, prózával, hány könyvbemutatóval vagy költői esttel összekötött irodalmi műsort rendeztünk..

Pedig a díjak, az elismerések, a pályázati helyezések nagyon fontosak! Tartalmazza is júniusi Különszámunk, ezen a téren kikkel tudunk dicsekedni.

És a klubvezető? Ő mivel dicsekedhet? Egy irodalom-szeretőnek, -szervezőnek mekkora öröm, hogy éppen a magyar kultúra napján kap kitüntetést szakmai munkájáért! (Igazi meglepetésként ért!) A baráti kapcsolatok, a közösség elismerő szeretete, ereje, összetartása már „csak” hab a tortán. Azon a tortán pedig már három gyertya ég!

Azt mondják, minél többfelé vágjuk, annál erősebb lesz az ünnepelt. Én ugyan nem vagyok babonás, jobban hiszek a munka igazságában, de azért csak gyertek el együtt örülni június 20-án, mert a szeretetet nem lehet eléggé szétoztani!

Daróci Lajosné
klubvezető

PETRIK ISTVÁN**MAGYARÁZATOK**

Az embert nem
centivel mérik.
A szerelmet nem
szavakkal kéri.
Az igazat nem
jogokkal adják.
Az emléket nem
kőből faragják.
A csillagot nem
rőzsével fűtik.
Az érdemet nem
a mellre tűzik.
A várakat nem
kártyából rakják.
A nyitott kalitka
még nem szabadság...

VERSEKRŐL

azok a versek érdekelnek
melyben a szavak énekelnek
melyben a ritmus szívként dobban
azt a költeményt értem jobban
ezek a versek szinte társak
míves csodái a nagy világnak
gondolatfelhők... illatokból
tündöklő csokrok szép szavakból

EMBERI SORS

Léteztél
de nyomtalan
eltűntet
a holnapok
radírja.
Nem forog a film.
Nincs aki
a forgatókönyvet
megírja.
Tükörkép bámul
fájdalmas
hiányjeledre.
Az utolsó pohár
mérgezett.
Vizét
könyörgöm
ne nyeld le!

†JÁKI FERENC**AZ ÉRDI FÁJDALMAS ANYA SIRALMA
(1945-2003)**

Amikor még tipegtetek,
hogy féltettelek titeket!
Meg ne botoljon lábatok,
hidegben meg ne fázzatok!
Most sok ezren itt álltok,
mint összeterelt állatok,
készen a borzalmas útra,
és nem jöttök soha vissza!
Azóta állok gyászban itt,
Anya, ki várja fiait.
Issza a föld a könnyeit,
de jaj, a könny itt nem segít!
Érdi, sóskúti, tárnoki,
battai anyák fiai:
a győzők áldozatai
mennek Keletre meghalni!
Azt mondták, csak néhány napra
viszik Ercsibe robotra,
s most messze, a Volga partján,
a sztyeppén s a jeges tajgán:
sok-sok ezer mérföldön át
hallom szívetek sóhaját:
Siratjátok a vén Dunát,
az Otthont és a bús Hazát...
Csak páran jöttetek haza,
gyászomnak nincsen vigasza.
Legtöbb magzatom ott maradt,
távol, idegen hant alatt...
S most idézünk Titeket!
Őrizzük emléketeket!
Az Anya mindig álljon itt,
s várja haza fiait!

KÖRÖSI CSOMA SÁNDOR ÉRDI SZOBRÁNÁL

Durva bakancsban, mintha épp mostan készülne menni
ősi Keletre, ősmagyaroknak nyomát keresve.
Mint a mesében: várta az úton sok nehéz próba,
betegség, éhség, fagy meg a hőség, fegyveres rabló,
sok buta, gögös kishivatalnok zárta el útját.
Egytől se rettent, vitte a lába, vitte a vágya,
hogy megtalálja népe és nyelve ősi hazáját.
Zordon Tibetnek kolostorában magános láma
gyűjti a sok szót tibeti-angol nagy szótárba.
Kész van a nyelvtan, boldog az angol és Európa!
Kincs van a könyvben: magyar tudósnak szellemi kincse!
És amikor már érzi, hogy célja nem lehet messze,
sorsa kegyetlen végzete ellen hiába lázad,
gyilkos a kór és gyilkos a láz, és jaj, egyre fárad:
hontalan vándor, végsőt lehelve ott marad holtan.
Buddhizmus szentje, eszmének hőse, boldog utódok
nagy példaképe, magyarság Dísze: hódolat Néked!

KOVÁCS F. ISTVÁN

JÚLIUS
(Nyári nap)

Az éjszaka nyomában járva
Ébred a hajnal a bársonyos égen,
Az erdő homálya szitálva
A fák közé hull.
Reggeli fényeket várva
Zendül a kórus a lomb sűrűjében,
Az érkező nappalt csodálja,
Majd lassan csitul.

Sóhajtva dől a halálba
Az érett kalász, hogy életet adjon,
Peregve ömlik a zsákba
Az aranyló mag.
Izzik a Július lángja
A meztelenül maradt tarlón,
Perzselőn néz le a tájra
A delelő nap.

A tétova délután csendben,
Árnyakat ébresztve sétál a parton,
Egy elkésett fecske cikázva
Fészkére siet.
A tó álmos vizében
Fürdeti arcát a hűsölő alkony,
S a távoli völgyekbe lopva
Besurran az est.

MÓCZÁR CSABA

BŰNÖK

Hideg utcasarkon
didereg a múlt.
Képek jönnek sorra
a járdán. Gyáván,
fal mellé lapulva,
nagykabátba bújt
titkok és emlékek
szöknének egymás
elől, de hiába. A
sötétség sem
rejtí el a bűnt vagy
a szégyent, amit
átéltünk az évek
sodrásában. Bár
elnyomhatnánk őket
cipőnk talpával,
mint egy cigaretta-
véget, elhagyott
hideg utcasarkon!

Nagyszalóki András: Rajzköri tanulmány

MAGYAR ANDRÁS

KIRAKATBAN

Járom az utcákat, s nézek, mint sok bamba,
bárgyú turista az üvegkirakatba,
tükörképem mögé, magamra maradvá,
hol kis, csöppnyi szobrok serege áll hadba,
pici vitrinekbe lapulva, kushadva.
Apró emléktárgyak választéka tombol,
márványból és fehér színelabástromból.
Afrikai maszkok. Groteszkek és furák.
Kézzelel kifaragott ébenfa figurák.
Van itt Buddha, Dávid, Ámor – kézben íja.
Görög isteneknek sincs hiánya, híja.
Itt van Aphrodité és a kilenc múzsa.
Sassal Prométheusz – testén lánc a gúzsa.
Poszeidon, amint tajtékok közt elvész.
Atlasz, Hadész, Héra, Dionüszosz, Hermész.
Itt van Héraklész is, nagy hős Zeusz fia.
S lám, mily kicsi ott a polcon Juszticia!
Közelebből nézem. Mérlegét baj érte,
amivel eddig az igazságot mérte.
Ha jól látom talán, ott a jobb oldalán,
sérülés látható a serpenyő falán.
Így nem fog elkelni. Soká fog itt állni?
Azt hiszem, muszáj lesz majd restaurálni.
És az ott fölötté? Az a szobor? De hisz,
ő a bosszúálló, bünt torló Nemezis.
Nagy a kirakati fölfordulás, káosz.
Szél ér bámészkodó forró homlokához.
Kevés ember van, ki az üvegen átlát.
Le kéne törölni már a pára fátylát,
hogy áttekinthessük azt, milyen a készlet.
S át kéne rendezni végre az egészet!

MÁJER JÓZSEF**EGY POHÁR BOR**

Egy pohárka bor – vérvörös –
 gyógyír cserepes ajkaimra.
 Mint kiszáradt folyó medrét
 duzzasztó nyári zivatar,
 úgy tágtja leszűkülte ereimet,
 pezsdíti csordogáló véretem,
 álmából riasztja fel
 lustálkodó férfi-ösztoneimet,
 munkára serkenti gyengülő szívemet.
 Homlokomon gyöngyöző hőhatás
 – összejtekből feltörő atomrobbanás –
 káros mellékhatás
 vagy szükséges antioxidáns.
 Arcomon kóros elváltozás.
 Felléphető komplikáció:
 csúf mutáció.
 Átváltozom. Teljes átalakulás:
 pete, lárva, báb, falból kibúvó bogarak,
 vándorhangyák felszabdálnak,
 testrészeim borral locsolják,
 nyárson pirítják,
 csontjaimat ropogtatják.
 Krónikus delírium tremens,
 alkoholista tünetek.
 Egy pohár vörösbor,
 szédületes hatás!

FAZEKAS MAJOR GIZELLA**BÁLYOKON**

Otthon este az utcán ballagok.
 Zengnek bennem a régi dalok.
 Nézem a falut, olyan kihalt,
 szülöm, nagyszülöm emléke hajt.
 Tele a lelkük: tréfa, kacagás –
 gazdagok voltak, mint senki más.
 Odalett minden gyönyörű varázs.
 Alkotás volt az életük, fegyelem.
 Mit látnak most a gyermekek?
 Mámoros tüzek helyén hamut,
 ami élet volt valamikor ott.
 Gyermekkorom dalán ballagok.
 Visszahoznám még a régi múltat,
 hazát, nemzetet, tiszta anyanyelvet.
 De nem tudom, hogy én tévedek?
 Ez a jövő, mit ők zenélnek?
 Csak ez az új zene idegen nekem,
 én még mindig a régigt keresem.

BECK ZOLTÁN**SORSUNK**

Ha megütött az elmúlás szele
 Látod mily boldog éltednek dele
 Őszintén tudsz még örülni-sírni
 Mások felé jó szándékkal bírni

Ha panaszoltad olykor bűd-bánatod
 Valóban vigaszt csak Jézus adott
 Ő tanított meg igazán hinni
 A keresztet „Golgotáig” vinni

Istenednek mindent ugyancsak átadni
 Haszontalanságért sohasem fáradni
 Nem bántanak keresztünk kínjai
 Így tudunk már igencsak vigadni!

Szirják Györgyi: Orgona csokor

KARÁCSONY ISTVÁN**ÁBRÁNDOZÁS**

Édes a csókod,
 Várom, mindig varázslatos álom.
 Szerte, ha foszlik minden a Földön,
 igazi NŐ te, a fény, vagy a fény!

Ha tested simuló puha köntösébe
 bujtatott izgató arányod
 barna esti fényben ölembe hajlik,
 a lét tüze izzik a vágyam szigetén.

TEMESI ÉVA

GONDOLATOK A TÚLVILÁGRÓL II.

Az, ugye, már nem fog meglepni,
 ha odaát esetleg nincs semmi.
 De ha vár a haragvó Isten,
 ki rám olvassa minden kis hibám,
 és letaszít a kékköves pokolra...
 /no ilyen égbe úgyszem vágytam volna!/
 Csak öleljen, vigasztaljon, szeressen,
 ne hagyjon balzsam nélkül egyetlen sebet sem.
 Egész testem ütöten, kopottan, holtan
 kapjon helyet, Isten, két karodban.
 Ne kérjed számon jó vagy gonosz tettem,
 ne bántson, ha eltévedtem.
 Legyen kegyelmes, megbocsátó Isten,
 akiben egyszer én is talán hittem.
 Mutasson példát, gyakoroljon kegyelmet,
 lássa be: ilyen embereket teremtett.
 Minden vétünk bocsássa meg magának,
 S akkor ember, Isten egymásra találhat.

ÁCS VALÉRIA MÁRIA

VERSET ÍRNEK...

Verset írnék, de nem merek!
 Körülöttem tehetséges emberek:
 Van, kinek kötete jelent meg és fiatal,
 én meg itt ülök, teli a fejem gondolatokkal.
 Mit írhatnék egy göröngyös életút után?
 Szépet és jót? Ilyen is volt talán.
 Ahogy nézem a vonuló felhőket:
 körülöttem a fű zöld, színes a regény,
 Egyszer csak vége lesz,
 S hiába töprengek eltűnődve én:
 Mégiscsak szép volt, és az enyém.
 Hálát adok Neked, Istenem,
 Hogy ezt az életutat adtad énnekem.
 Köszönöm, hogy bátorságot öntöttél belém,
 és ezt a kis verset megírhattam én.

Nagyszalóki András: Labdarózsa

KREISCHER KORNÉLIA

TÁVOLI ÖLELÉS

Érzed-e, kedvesem, remegő kezem,
 mikor ölellek, hogy legyen bilincsed?
 Látod-e, kedvesem, ahogy könnyezem?
 Ám jövőtlen képünk ne keserítsen!
 A most van! S mi még mindketten itt vagyunk!
 Drágám, engedd magad teljesen nekem!
 Éljük át újra régen volt tavaszunk!
 Ne engedd, rémisszen jeges félelem!
 E kapaszkodás magunk ámitása.
 Valós találkozásunk nem lesz nekünk.
 Játsszunk hát halál előszobájában!
 Gondolatban most már bármit tehetünk.
 Hidd, férfitested még erővel telik!
 Álmodban ölelhetsz engem reggelig.

SZABÓ IMRE

BIZTOS OLTALOM

Sötét az éj,
 Süvít a szél,
 Vihar készül,
 Nem félek én.

Nem félek, mert
 Az Úr velem!
 Nem árthat hát
 Senki nekem.

Senki, semmi
 Nem támadhat,
 Az Úr karja
 Oltalmat ad.

Benne bízom,
 Csak Őt hívom,
 Bármi érne,
 Magához von.

Mily hatalmas,
 Oly jó tudni,
 Testünk, lelkünk
 Csak rábízni.

Rég átadtam
 Egész magam,
 Párom, lányom
 És a fiam,

S valamennyi
 Unokámat
 Védje őket
 A Te szárnyad!

HABOS LÁSZLÓ**CSAK EZT SZERETNÉM...**

Leülni melléd, s nézni esti csendben
orcádon holdfényt, szemedben ragyogást,
megállítva elrohanó perceket,
gyengéden oldani szűzi szorongást.

Érezni végre szeplőtelen tested
s tüzes ajkad ajkamon hagyott nyomát,
az ajándékot kibontani veled
megízlelve szerelemnek mámorát.

Elmerengeni, s nézni éji csendben
ragyogó csillagot, telihold arcát,
s szép jövőt ígöző fényébe veszve

feledni múltamnak minden bánatát,
s hinni mindig az igaz szerelemben –
egyedül csak ezt szeretném igazán!

GYURICS JÓZSEF**HÉTKÖZNAPOK**

A hétköznapok? Megölik a zenét,
nem fakad már dalra az ajkad.
Szürke szavak az üres beszéd,
s ha kérdeznek, csak némán hallgatsz.

A hétköznapok? Megölik a varázst,
és beléd fojtják a gondolatot.
Béna szárnyad már nem repíti
Magasba a törekvő akaratot.

A hétköznapok? Megölik az álmot.
Izzadt ágyadban forgolódsz.
Szétzúzzák a szerető családot,
mert csak érzés nélkül robotolsz.

A hétköznapok? Megölik a szerelmet.
A simogatások érdessé válnak,
érző szívedben vákuumot teremtnek,
s gátat szabnak az emberi vágynak.

A hétköznapokban?
Te is hétköznapi leszel.
Szánalmas, jelentéktelen
hétköznapi alak.
Ordítani, törni és zúzni kell,
hogy végre ledőljenek
a hétköznapi falak!

Szirják Györgyi: Csónak a tavon

KÓSA MÁRTA**PARTOKON TÚL ÉS INNEN**

Partokon túl és innen

részeg tükörben
fürdik
a
nyár
karnyújtásnyira
fénylő
aranyos szikrákat
szóró
harmatsillagos
pázsit

tétova
hajnali hangok
mossák magukat
lágyan
esdeklő fehérre
bennem
belül

itt remeg még
éjszakám
mélységes álomölelése
résnyire nyíló
létajtómon
keresek
nehezen
nyíló zárat
párában
ingó
sötét szírom

pereg
nedves fűre lép
az
emlék
míg
oly útra osonok
hol
tompán hullanak az árnyak.

SZABÓ AIDA (Jampa drolma)**VÖRÖS HATTYÚ, FEHÉR HATTYÚ**

Vörös hattyú, fehér hattyú
váltva kúszik, égen úszik.
Csupasz a tölgy, fordul a Föld,
zöldül a tölgy, zárul a kör.

Piros bogyó napja fogyó.
Ágak boglya, fűzfa kontya
Napot rejti, Holdat kelti,
betakarja, kitakarja.

Tűz körül jár, kering a lány,
ring a csipő, surran cipő,
csillag alatt suhan a táj,
fény forgatja nádderekát.

Tarka szoknya embert fogna,
reng a keble, fátyla lebben,
vágy csilingel, tücsök cirpel,
kéknnyár szalad, mindent szabad.

Szoknya fodra fodrozódik,
bőr selyme már borzolódik,
csintalan csók felhő alatt,
kar a karban dalra fakad.

Fehér hattyú, vörös hattyú
tűz körül jár, keringve száll,
Holdat rejti, Napot kelti,
Napot rejti, Holdat kelti.

Búsan pengő, vígan csengő:
kezedben kincs, volt is, nincs is?!
szemedet tincs ne takarja,
ezt te kaptad, el ne hagyjad!

Libben-lobban, sír boszorka,
Nap, Hold fürdőz hús habokba'.
Szálljal, szálljal el, pitypalatty,
vigyázz, nehogy itten maradj!

Piros bogyó napja fogyó.
Fűzfa boglya, ágak kontya
Holdat rejti, Napot kelti,
kitakarja, betakarja.

Fehér hattyú, vörös hattyú
égen kúszik, váltva úszik.
Zöldül a tölgy, fordul a Föld,
csupasz a tölgy, zárul a kör.

Szirják Györgyi: Naplemente és patak

TARNÓCZINÉ BARABÁS IRÉN**KATEDRÁLIS**

Szél borzolja fák ágait,
fény táncol az ablakon,
futó felhő árnyékot ad,
végigsimít a tavon.

Opálos zöld, szürke, sárga,
ezernyi színárnyalat,
némán nézem ezt a csodát,
túl egy vitorlás halad.

Voltan régen Nefertiti,
voltam már Antoinette,
égtem máglyán, mint egy Jeanne d'Arc,
éltem, mint egy szüfrazsett.

Állok némán az ablakban,
szívem mindent újra él.
Jázmin édes illata száll,
déli szél hozza felém.

Érzem, tudom, jó most élni,
nincs háború, béke van,
ezer évek utódjaként
nem értem szól a harang.

Építettem, szépítettem,
követ rakott két kezem,
katedrális én emeltem,
s benne élelem életem.

GRÓF MÁRIA**POHÁRKÖSZÖNTŐ LAKODALOMRA**

Közösen döntöttetek az idén,
Együtt eveztek az élet tengerén.
Most ragyog a nap, kék az ég,
és jó erőben vagytok még.
Szeretitek egymást, ez most elég.
Ám jöhet ború, hullámokat vet a tenger,
Akkor az „együtt húzás” a legjobb ellenszer.
Aztán újra napfényre készültök,
S egy nagy ezüst hajóban ültök.
Szükség erre akkor lehet,
Ha szaporodik a „személyzet”.
Igazán akkor lesztek boldogok,
Ha bennük látjátok önmagatokat.

SZIRJÁK GYÖRGYI**ÉN MEG HAGYOM**

Letérdel megadón a lomha ősz,
haját borzolja hideg szél,
s míg riadt seregélyhad köröz,
hósipkát rajzol fejére a tél.

Gúnyosan lohol az úton a vén betyár,
mögötte falvak tűnnek el,
reszket a táj, s amerre jár,
csillan a dér rothadó avarszőnyegen.

Megfagyott nyomokban néma csend honol,
földig hajolnak a szomorú fák,
a hideg szél képükbe mar vadul,
s túrik kegyetlen sorsukat, némák.

Vijjogva közeledik a halál maga,
képembe kacag, menyegzőt ígér,
csontujjaival markol, üresen nem megy haza,
hófehér köd szítál, csordul rá vér.

Kéjesen fülembé dudorássza halkán,
súgja, hogy menjek veled,
vonszol magával, én meg hagyom,
hogy életem elvegye.

Szirják Györgyi: Liliom csokor

ŐRI ESZTER**LÁTLELET A SZERELEM RŐL**

Jégkockák a pohárban
egy füledt nyári este.
A síró anya fohásza
s a gyermek kihült teste.

Közeledsz.

KISSNÉ MATKÓ GABRIELLA**FÖL, A MAGAS FÖLÉ!**

Lehetetlen dolgok sokasága befonja
az életem,
rajta ül, hörög, táncol, s én azt
hiszem,
hogy ismerem.
Néha néma, néha búskomor,
de ha nem ismerném, nem is lenne komoly
dolog,
döntögetném a határokat, s egyre újabb rekordokat
emelnék a felszínre,
hiszen ez is bennem van!
De a sötétséghez méltatlan
a fény, a sűrű embertömeg súlya
alatt,
s ha ezt elhiszem, a szívem megszakad.

Fel kell emelkedni, föl a magas fölé,
Feloldani azt, ami emberivé,
Élhetővé teszi a pillanatot,
Amely – ha hagyom – felragyog bennem, benned,
másban,
És szétszóródik e gyönyörű világban.

GÁBRIEL BETTINA**TÉPELŐDÉS**

Mint vihar tépi a kikericszet,
ez, mi költőt úgy megihlet.
Lágy ködfelhő aggatja a deret
a házakra, suhanásra adva teret.
Motoszkál a hajnal, kis sarokban
könyvek fekszenek szanaszét porosan.
Résznyi lüktetésre mámorosan áll,
csúszik a padlón, csak hezitál.
Virágsziromba vonja magát,
égszakadásnak ad hazát.
Kábult varázsban járhat,
jövőnek von most vállat.
Sorstalan, arrogáns fabábu a
koldus véres szárnyú.

Mégis-hatalmat ad a virágoknak.
Búcsút int nekik: „Kalap-kabát!”
De visszanéz még egyszer,
Mi lesz, ha kertjét pusztítja vegyszer?
Nem, hát nincs lelke itt hagyni
ártatlan kis virágait árvának taszítani.
Szíve dobbanására nyílnak ki
Zord talajból díszes gazai.
S van-e oly gögös ember,
Kinek szívét ez ne lágyítaná meg egyszer?

NOVÁKOVICSNÉ TÓTH ICA

TAVASZI ELÉGIA

Két öreg tipeg a tavaszi fák alatt,
kar a karban, egymásnak támasza.
Ajkuk néma, nem beszélnek, de
pillantásuk annál beszédesebb.
Ahogy szemük egymásba fonódik,
lelkük abban elmerül, ölelkezik.
Nem vad vágy és kék lobog benne,
nem tüze a mámoros szerelemnek:
csak csendes parázsa a szeretetnek.
Ahogy mennek, lassan ballagdálva,
a múlt lopózik sunyin nyomukba,
előttük a jövő ösvénye fut, szalad,
nem lépnek rá, útjuk már céltalan.
Kispatak rohan mellettük fecsegve,
a férfi asszonyát partjára ültette:
óvatosan, aggódva, vigyázva,
hisz oly törékeny minden porcikája.
Ezüstös hajukon az arany napsugár
el-eljátszott, s meg-megállt,
s hozzá a patak csobogó zenéje
régie emlékek képeit idézte.
Ráérősen, merengve üldögéltek,
emlékeikkel bíbelődtek,
szemükbe néha könny szökött,
s fájt nekik, hogy az élet sem örök.
Köröttük zsongott, lüktetett az élet,
vadvirágok nyíltak a partszegélyen,
az öreg egy párat belőlük letépett,
és asszonya ráncos kezébe helyezett.
Az csak nézte, gyönyörködött benne,
aztán az urára nézett hálatelten,
s hogy ne lássa az keze reszketését,
zavartan igazított szoknyája redőjén.
Eltelt a nap, hallgattak mélyen,
így is tudták, mi jár a másik fejében.
Nem kell hangos, kimondott szó, beszéd,
ez már a megcsendesedett öregség.
Élni a napokat, várni a halált,
latolgatni, hogy ki megy hamarább.
Ó, együtt menni volna jó
e varázsos, tavaszi alkonyon!
S mikor leszállt az alkonyóra,
komótosan felcihelődtek, indultak,
visszafelé az úton, oda,
hol nem vár rájuk senki – haza.
Felettük az elmúlás zenéjét füttyülte a szél,
és köröttük halkán neszezett a tavaszi levél.

GYÖPÖS JÓZSEF

TERÁPIA

Egy csoportban leültünk
Tübe cernákat befűztünk
Varrásként öltést tettünk
Munkába feledve lettünk
Majd tálalt falatot ettünk
Kezdett sötétedni felettünk.
Gyógyító a közös jelenlétünk
Estére ősbeszédbe kezdtünk
Feszültségben megnyihültünk
Munka és szó lett segítségünk
A hozott terhet ezáltal feledtük
A terápián lelkileg rendbe jöttünk

Malmö, Svédország

BOZÓ PATRIK

A HALÁL ÉS ÉN

Ketten járunk e fekete ház terhes falai között. Két magányos külön, külön, s míg rémül e sekély világ tőlünk, (örület és halál) némán toltunk ki szobát, csarnokot fájdalommal, ó, győzedelmes, gyere, egy utolsó csókot nekem. Poharam eltörött, s vérrel vonom be napjaim, gyere, csak te, csak te szeress.

Nagyszalóki András: Szélmalom

Mi, az uralkodók

Ki hatalomra vágyik, az rossz ember. Mi rossz emberek vagyunk. Vagy talán csak voltunk. Ezelőtt. Trónunk kemény, kemény az arany, amiből készült. De a selyempárna enyhít rajta. Nem, mintha fájna ez a durvaság. Súlya van, akár színarany koronánknak, mely lehúzza fejünket. De mégis a magasban, büszkén tartjuk. Hadd lássa mindenki, milyen erősek vagyunk. Tekintetünk kemény, szúrós. Valaha kedvesen, szeretetteljesen is tudtunk nézni. De ez mára már elmúlt. Megszilárdította, megkeményítette pillantásunkat az idő. Nincs benne már sem könyörület, sem kegyelem. A hatalom nagy úr, és ezt hozza magával. Kihúzzuk magunkat ültünkben, egyik kezünk a trón karfáján, másik a jogaron nyugszik. Nyugodt, mégis büszke tartás. Hadd lássa mindenki, milyen előkelők vagyunk. Hadd lássa mindenki, kik vagyunk. Nem holmi közemberek, kiknek vállát lehúzza a munka és a gondok súlya. Éhezés, pénztelenség, boldogtalanság. A mi erős vállainkat ezek nem húzzák le. Nem is hordtunk ilyen terhet. Csak nagyon régen. Trónunk ott áll a hatalmas, díszes, gyönyörű trónteremben. Ez is büszke, akárcsak mi. Hadd tudják meg. Hadd hirdesse minden a hatalmunkat. Palotánk hatalmas, csillogó. Szikrázó drágakő a hegyoldalban, a város fölött. Aki ránéz, azt hiheti, a szeme káprázik. Mert ilyen gyönyörűséget még nem látott soha. Palotánk felépítése tökéletes, precíz mérnöki és építészeti munka. Díszítése az arany, az ezüst, a gyémánt és a drágakövek tökéletes harmóniája. Úgy magaslik a város fölé, ahogy az éltető Nap a Föld fölé. Megvilágítja, és életet ad neki. Nélküle a Föld sehol sem lenne. Kell is, hogy ilyen gyönyörű, ilyen tökéletes legyen. Hadd legyen tökéletes. Hadd legyen büszke és dicsőséges. Hadd lássa mindenki hatalmunkat és gazdagságunkat. Tudja meg mindenki, kik vagyunk mi. Tudják meg, milyen hatalmasok és gyönyörűek vagyunk. Hosszú és nehéz utat jártunk be, míg végül eljutottunk ideig. De most már elértük, amit akartunk. Minden küzdelem, minden harc megérte, mert ide vezetett. Most már halhatatlanok vagyunk. Örökre emlékezni fognak ránk, és dicsőíteni fognak minket, a hatalmasokat, az uralkodókat. Valaha mi is egyszerű emberek voltunk, mint a többiek. Jámboran éltük az életünket egy kis országban, melyről senki nem tudta, hol van vagy hogy micsoda. Kigúnyoltak, kinevettek minket, a szemünkbe kacagtak. Elvették a történelmünket, hogy soha senki ne emlékezhesen ránk, s mindenki csak azt a kis mitugrász népet ismerje, akivé lettünk, s akit ilyen csúfondárosan legyőztek. De mi nem elégedhettünk meg ezzel. Megfogadtuk, hogy bosszút forralunk azok ellen, kik ezt tették népünkkel, akik sárba tiportak, mint valami undorító csótányt, még ránk is tapostak, hogy többé senki ne tudja meg, kik voltunk valaha. Megfogadtuk, hogy ha felnövünk, bosszút állunk,

visszavesszük, amit elvettek tőlünk. Mi leszünk a világ urai. Akkor majd meglátjuk, mit szólnak hozzánk. Megfogadtuk mindezt, s eskünket vérrel pecsételtük meg. Ha tervünk nem sikerülne, hát haljunk meg – mert élni szégyenben tovább nem tudnánk. Az évek teltek s múltak, és a sors végül nekünk kedvezett. Világválság robbant ki, megszűnt az elektromosság, megszűnt a fűtés, megszűnt az internet. Rengeteg fiatal öngyilkosságot követett el az új, internet nélküli világban. Káosz következett be. De mi résen voltunk. Ezt az időt találtuk a legmegfelelőbbnek, hogy hatalomra törjünk. Háborút indítottunk mindenki ellen. Tulajdonképpen nem is mi indítottuk a háborút, mi csupán a *casus belli*-t adtuk, mikor felrobbantottuk a szélérőműveket, mert tudtuk: ahhoz, hogy mi lehessünk a világ ura, ahhoz meg kell szűnnie minden más energiaforrásnak, hogy végül csak a geotermikus energia maradjon. S hogy a siker teljes legyen, nekiláttunk szennyezni a vizeket. Két legyet ütöttünk egy csapásra, mert a maradék nem megújuló energiaforrásokat is mind a vízbe öntöttük. Mit számított, hogy tönkretesszük a környezetet? Mit számított, hány állat és ember pusztul el így? Tőlünk is elvettek mindent, mi is elveszük, amit kell, hogy visszaszerezzenek, ami a miénk. Bármire képesek voltunk. Bármire. Kitért a háború köztünk és azok között, akik a porba aláztak minket. Akkor ők győztek. De most már nem tudták elviselni a veszteséget és a rengeteg halált. Elvesztették a háborút, és mi győztünk. Végre visszaszereztük a birodalmunkat. De ezzel nem elégedtünk meg. Újabb és újabb háborúkat robbantottunk ki, és újabb és újabb háborúkat nyertünk meg. Hatalmas hadisarcot követeltünk. A háborúk csak akkor értek véget, mikor már az egész világ urai mi voltunk. A végén már nem is kellett túlzottan megerőltetnünk magunkat. A még meg nem hódított országok megadták magukat, és önszántukból csatlakoztak birodalmunkhoz. A háború véget ért. És mi nyertük meg. És felépítettük gyönyörű, dicsőséges palotánkat. Mi lettünk a világ urai. Mit számított, hányan haltak meg? Mit számított, mennyire élehetlenné vált a Föld? Mit számított, mennyien éheznek a palotánkon kívül? Semmi sem számított már. Eskünk vérrel megkötöttet, és teljesítettet. Palotánk a világ fölé magasodik, miként a Nap magasodik a halott Föld fölé. Ragyog, szikrázik. Hadd hirdesse dicsőségünket és nagyságunkat. Hadd hirdesse hatalmunkat. Hadd magasodjon a romok fölé, melyre birodalmunkat megépítettük. Hadd hirdesse, hogy mi vagyunk azok, az uralkodók. Nem áltatjuk magunkat. Nem azért tettük, hogy a népünk hatalmas legyen. Nem azért, hogy igazságot szolgáltatassunk. Hanem azért, hogy azok lehessünk, akik most vagyunk. Az uralkodók.

Horváth Lilla
Vörösmarty Mihály Gimnázium
Érd

HAIKU, HAIBUN, HAIGA, WAKA, TANKA, RENGA

A tanka, vagyis „rövid vers”, mint a japán vers alapformája egészen napjainkig folyamatosan jelen van az írott japán költészetben, 31 szótagból áll, ezeket 5-7-5-7-7 szótagos verssorokba rendezik. Ebből fejlődött ki a haiku (5-7-5 szótagos 3 soros vers) és a renga (láncvers három vagy annál több költő fűzte össze felváltva a maga 5-7-5 és 7-7 szótagos verseit).

Téma: József Attila**Barabás Irén**

Zendülő vérrrel
de feltartott tenyérrel
állt a Nap előtt.
(Rövid óda a kelő naphoz)

Élet Fia volt.
Nem tudta felcserélni
sorsát sohasem.
(Fiatal életek indulója)

Kép a tükörben.
Magát nézte-e benne?
Már nem tudjuk meg.
(Kép a tükörben)

Habos László

esti levesnek
ma sincs sava-borsa a
sötét kunyhóban

lehunyta szemét
és dunna alatt alszik
a bátorságom

én bűnös vagyok
de föloldozom magam
mert jó játszani

Kreischer-Ruszin Kornélia

Gyűjts fényt a szóval!
Meséj arról, mi a szép,
és mi hallgatunk!
(Thomas Mann üdvözlése.)

Tudtad, s én tudom:
Költők nem lódtanak.
Fényt gyűjt a szavuk.
(Thomas Mann üdvözlése.)

Tört hangszer földre
hull. Vér színez szűz havat.
Halt dal a hárfán.

Metzger Éva

Én már megírtam,
nincsen apám, se anyám,
akkor ki vagyok?

Mosónő fia
látod költő lett mégis!
Az ég akarta?

Szép kép ez nagyon
ha elpusztul a világ
síriján lesz virág!

Pergel Antal

A múlt és jelen
mély, fecsegő folyóján
dinnyehéj úszik.
(A Dunánál)

Semmim sem maradt.
Versem virágait vidd
születésnapra.
(Születésnapomra)

Csendes tóparton
hangtalan hangon kiáltsd:
Szerelem vár rám!
(Tószunnyadó)

Petrik István

IN MEMORIAM H.A.
Kidobnak, tudom.
Őszinte versem sértett
dékán önérzet.

MÉLYÉRŐL
Néha éhezem.
Feltétlen főzelékem
monoton étlap.

KÉSEI
Mosott ruhák közt
csonttá szárad a lelkem.
Mama, hiányzol!

Szabó Aida (Jampa drolma)

Lengő ég alatt
vöröslő karcsú nyárban
vihar lombokon.
(Nyár)

Hitte: van színház
közönség, szerep – egyszer
felszáll az ima!
(Minden rendű emberi dolgokhoz)

Zsebében kövek,
kövéredtek vánkosok –
szárnyatlan angyal.
(Gyémánt)

Tomasek Györgyné

1905
Langyos április
tizenegyedik napján
költő született.

Lét köddé válik,
elpazarolt mindenség.
Néma kiáltás.
(Talán eltűnök)

Ölelj magadhoz,
lelkemet meg ne vakítsd,
engedd, hogy lássak.
(Nem emel fel)

KOVÁCS F. ISTVÁN

AZ ELSŐ CSÓK

A szerelem! Ó, a szerelem! Ugye, mindnyájan tudjuk (remélem, mindnyájan!), hogy a szerelem nagyon különleges lelkiállapot! Hányan, hányféleképpen megénekelték, mégsem sikerült megfejteni szerkezeti képletét, megfogalmazni definícióját, még csak közelről sem! Hát... én azt mondom, nem is kell! Minek kéne tudnunk a fejünkkel, ha legalább egyszer érezhettük szívünkkel?! Ámbátor, azon már gondolkoztam, hányféle szerelem is létezik, s arra jutottam, sokféle! Példának okáért, van az IGAZ szerelem. Van aztán a viszonzatlan, reménytelen, a plátói, a testi -- ami, ugye, inkább a natúr szexus kifejezésekor használatos (+18!). De létezik nyilván cigány-szerelem is, hisz dalműben külön megénekeltetett.

Sorolhatnék talán még néhányat, ám nem szeretném próbára tenni türelmüket, előjövök inkább a farbával! Mert hogy szerény véleményem szerint a szerelmek tengerében is legkülönlegesebb az ELSŐ SZERELEM! Ugye, kedves barátnőim és barátaim? AZ ELSŐ! Az az édes, ártatlan, tiszta bódulat, amikor fogalmunk sincs, milyen betegség támadott meg bennünket! Csak szédelgünk ábrándozva. Nem látunk, nem hallunk, lépten-nyomon eltévedünk, kizárjuk magunkat, bezárjuk magunkat, hasra vágódunk a buszmegálló járdaszigetén, iskolába menet otthon felejtjük táskánkat, elfeledkezünk a házi feladatról, bevásárlólistáról és egyáltalában mindenről, mert folyton csak egyetlen egy földi „objektum” forog kótyagos agyunkban: Ó! A szeme, arca, gyengéd érintése, muzsikáló léptei, hajának illata, zenélő hangja, pánás, puha szája!

Hát itt tartunk immár! A száj, az ajkak lágy íve, rózsaszín bársonya. Az ajkak, melyekről éppen tegnap vagy tegnapelőtt (huh, de régen volt!) tudtuk meg, hogy nemcsak beszédre és táplálkozásra valók! Igen! Akkor tudtuk meg, amikor lehunytt szemmel egymás felé hajoltunk, és ajkunk melegen, puhán, remegve megérintette egymást. Elsőre kicsit ügyetlenül, bátortalanul, aztán összesimult gyengéden és kimondhatatlanul édesen... Ez hát A CSÓK! Gondoltuk akkor, ha egyáltalán képesek voltunk valamit is gondolni... Igen, kérem! Ez volt a csók! Sőt, AZ ELSŐ CSÓK! Minden szerelem elengedhetetlen kelléke! (Kivéve mondjuk a plátóit, de most az nem érdekkel minket, ugye?)

Nos. Most, hogy immár híres író lettem (ah!), hadd hintsek néhány morzsát a bulvárlapok verebeinek asztalára, megosztva a nyilvánossággal magánéletem mindeddig rejtve maradt, titokzatos eseményeinek egyikét. Már-mint, hogy jómagam is megéltem / megszenvedtem az első szerelmet – úgy emlékszem, többször is –, nem maradhattak tehát ki hányatott életemből az első csókok sem. Álljon most itt annak a legkedvesebbnek édes-bús története!

Tizenhét éves múltam már, és azon az őszen kezdtem meg a gimnázium negyedik évfolyamát. Drága iroda-

lomtanárunk, Borka Géza bácsi szívszélhűdést szenvedett előző nyáron (hál' istennek, túlélte), így a IV/D osztály nemcsak tanárát, hanem osztályfőnökét is elveszítette. Az új ofőt már az évnnyitón kiszúrtam a felsorakozott tantestület soraiban, csak hogy nem tudhatam, hogy Ő lesz az! A tornaterem és a főépület által bezárt árnyékos sarokból ragyogott ki szépségével, fiú-sra vágott, hullámos, sötétszőke hajával, szabályos, finom vonalú arcával, különösen csillogó, mély tüzű szemével. Oldalba is böktem a mellettem álló Böhm Pistát, örökös padtársamat, de ő inkább a gesztenyefán fészkelő galambokat figyelte – nem csoda, hogy fővadász lett belőle.

Az igazi nagy meglepetés azonban az osztályteremben ért, ahova hosszas és kölcsönös élménybeszámoló után lassanként beszivárgott az osztály, és a tanári asztalt tartó dobogón arcán szelíd mosollyal ott állt a világ legszebb osztályfőnöke, Dobrovsky Mária! Negyedik évemet kezdtem meg ugyanabban a padban, mégis majdnem térkép kellett hozzá, hogy odataláljak. A tanárnő beszélt, mi hallgattuk, én pedig azonnal beleszerettem – a fejem búbjáig!

Kedves volt, közvetlen, nagyon fiatal és gyönyörű! Ekkor láttam csak, mennyire bájos és finom az arca, hogyan csillog étellel teli, csaknem fekete szeme, hogyan formálja a szavakat mértéktartóan érzéki ajka. Hangja is elvarázsolt, ennek ellenére nem hallottam, amikor az egyenkénti bemutatkozáshoz engem szólított. Pista könyöke végül lerántott a földre, és amint felállva összevissza makogtam, az osztály gúnykacaját megkoronázva, a tanárnő nevetésének szoprán gyöngyei végiggurultak a padok között.

– Mi lesz, ha majd feleltetem? Géza bácsitól tudom, hogy maga az egyik legkedvesebb tanítványa – jegyezte meg végül mosolyogva, én meg szédelegve ültem vissza helyemre.

Szédelegve mentem hazafelé is, bár tudtam, hogy reménytelen az ügy, mégsem voltam képes napirendre térni fölötte. Ám nem lehetett mit tenni, a tanév elkezdődött, érettségi előtt álltunk, dolgozni kellett vesszűl. Gondoltam, Mária iránti vonzalmam majd csak elmúlik, de csupán a hetek, hónapok múltak, szerelmem nem fakult. Vergődve vettem az akadályokat minden tantárgyból, de különösen irodalomból! Az ofő ugyanis amilyen szép volt, kétszer annyira szigorú! Már a harmadik kettést véste be a nevem mellé, amikor megsajnálta, és félrehívott.

– Mi van magával? Magyarból eddig színjeles volt! – én csak álltam, ránézni sem mertem, így tovább kérdezett.
– Mi vagy ki a kedvence?
– Radnóti – nyögtem ki nagy nehezen.
– Jól van. Készüljön fel. A következő órán kihívom.

Végül aztán eljött a nap! Az én napom! A többiek némán figyelték, amint kivonszolom magam a táblához. A tanárnő az asztalnál ülve felém fordult, szemem birtokba vette tekintetét, és halkán elkezdtem a Hetedik eclogát:

*„Látod-e, esteledik s a szögesdróttal beszegett vad
tölgykerítés, barakk oly lebegő, felszívja az este.”*

Amikor a hatodik sorhoz érkeztem *„Látod-e, drága, a képzelet itt...”* lehunytam szemem, s végig csukott szemmel, mélyen megindult lélekkel, majdnem suttogva, imádsághoz hasonlóan botorkáltam végig a csodálatos versen, és az utolsó mondatnál két könnyecsepp bújt elő szemhéjam alól: „mert nem tudok én meghalni se – élni se nélküled immár”. Aztán csak álltam mozdulatlanul. Az osztály síri csendben ült, s egyszerre meghallottam, hogy a katedra megreccsen, dobbanásai felém hozzák őt, s amint kinyitottam szemem, velem szemben állt, egészen közel. Szeme tágra nyílván nézett vissza rám, s csodálkozva láttam, írisze nem is barna, hanem egészen mélykék, mint a kékesfekete bársonyos árvácská. Mária lassan felemelte mindkét kezét, és arcomat megfogva maga felé hajlított. Szememet ismét lehunytam, miután orrom beszívta leheletének narancs- és citromillatát, szétnyíló ajkamon éreztem valami elmondhatatlanul édes, forró, bársonyos érintést, és ekkor tétován átöleltem, és magamhoz vontam karcsú testét.

Sokáig nem zavart bennünket senki és semmi. Aztán fülemben egyre erősödött valami csörömpölés ... egyre elviselhetetlenebbé vált, végül csengőszó lett belőle. Ekkor hirtelen felpattant szemem, és megláttam a kollégiumi hálószoba ajtajában Töllli tanár urat, aki ismert éles hangján harsogta:

– Ébresztő, ébresztő, hétalvók! Reggeli torna tíz perc múlva!

Szirják Györgyi: Folyó

SZABÓ I. VALÉRIA

A BERETTYÓ

Igazi alföldi, nyári nap volt, amikor barátnőmmel dél körül elindultunk a Berettyóra. Hét ágról sütött a nap, és csak a tikkadt szöcskenyájak legelészhettek, mert embert nem láttunk sem a közelben, sem a messzi távolban. A

templom mögötti úton mentünk kifelé a faluból, mivel Évák háza az utolsó soron volt, a falunak a folyó felé eső végén. Kertjük hátsó kapuja egy nagy rétre nyílt, és mögötte már a Berettyó védőgátja magasodott. A füves rét gazdag legelőt jelentett a libáknak, tartottak is Évák mindig. Libáik patyolattiszták voltak, mert a kiadós legeltetés után este még lehajtották őket a folyóra. A naplemente rózsaszínjében fürdőző fehér libák látványát nem lehet elfelejteni.

Eső után a füves rétet ellepte a gomba. Ilyenkor az aszszonyok együtt indultak hajnalban a Berettyó-partra. Anyu is velük tartott néha, és csiperkegombával tele kosárral tért haza. Később megtudtam, hogy ezt az világosbarna, apró fejű gombát csak errefelé nevezik így. Máshol szegfűgomba a neve vagy népiesen tyúkgomba. A szegfűgomba elnevezés különös illata miatt nagyon találó. Ez az illat és anyukám ropogós gombapaprikásának íze velem maradt gyerekkoromból.

Az ő elbeszéléseiből és nagyon korai, homályos emlékeimből tudom, hogy valaha a Berettyó egy-egy szakaszán nagyon népszerű volt a fürdőzés a falusiak körében. A mostani kihalt parton egykor élénk társasági élet zajlott vasárnaponként. A jókedvű zsbongást, melybe a fürdőző felnőttek beszélgetése, kacagása és a labdázó gyerekek hangoskodása keveredett, már messziről lehetett hallani. Még emlékszem arra az egy-két folyószakaszra, amit strandként használtak akkoriban, valószínűleg anyukám mutatta meg nekem ezeket a helyeket.

A szülők fontosnak tartották, hogy a hagyományokat továbbadják gyerekeiknek. Intelmekkel is elláttak bennünket, hogy elkerüljük az általuk már ismert veszélyeket. Mert kis folyó ugyan a Berettyó, de nem veszélytelen.

Sokszor elmesélték, hogyan járta meg valaki, amikor a folyó jobb, mélyebb partjáról fejest ugrott a vízbe, és belefejt a meder alján lévő kőbe. Bár továbbra is ez volt a fiúk kedvenc időtöltése, általában olyan partszakaszokat választottak, amelyeket már jól ismertek. A bal oldal sekélyebb volt, ott fürdöztek azok, akik nem tudtak úszni. Mi, lányok körülbelül a közepéig tudtunk bemenni a folyóba, ott már a nyakunkig ért a víz.

Mi, lányok, mert a lányok általában nem tudtak úszni a falunkban. Anyukám egyfajta úszásra képes volt néhány méterig, ezt kutyaúszásnak nevezte, és engem is megtanított rá, de ez egyikünkénél sem párosult igazi vízbiztonsággal. Csak később, felnőtt koromban tanultam meg úszni.

A Berettyó későbbi időszaka magányos és csendes volt, már ami a fürdőzést illeti.

– Nem lehet már abban úszni, piszkos a vize – mondták a falusiak –, mindent beleengednek a románok.

A falunk közvetlen a határ mellett található. A Berettyó-parton, a töltésen egy sorompó jelölte akkoriban a határt, azon túl már Románia kezdődött, és amennyire emlékszem, később már a sorompó sem volt ott. A határon túl, a távolban magas hegyek kontúrja látszott, amit alföldi gyerekként először érdekes alakzatban kirajzolódó felhőknek néztem. Amikor megtudtam, hogy hegyek, alaposabban megnéztem magamnak őket, és azt gondoltam: – Ezek bizony mégiscsak felhőkre emlékeztetnek leg-

jobban, de olyan távoliak, hogy felőlem hegyek is lehetnek, nem sok közöm van hozzájuk. – Nem is gondoltam még akkor, hogy később milyen fontos szerepe lesz a hegyeknek az életemben.

A Berettyót – mint a többi folyót is világszerte – elérte az ipar által okozott szennyeződés korszaka. Büntetés nélkül lehetett tönkretenni a folyóvizeket akkoriban, és hosszú időnek kellett eltelnie, hogy a szankcionálások jobb belátásra térítsék a mohó iparosokat. Bár később már újból lehetett fürödni a mi folyónk vizében is, a régi nagy fürdözések kora nem tért vissza azóta sem.

Most is csak kettesben ballagtunk a barátnőmmel a folyóhoz. Ebben az időben havonta már csak egyszer jártam vissza Marjába. Böszörményben laktam kollégiumban, és közben a szüleim is elköltöztek Budapest környékére, úgyhogy a nyári szüneteket már ott töltöttem velük. Jó volt most újra itthon lenni a faluban, és meghittten beszélgetni gyerekkori barátnőmmel, az előttünk álló fürdözésről nem is beszélve. Ezért is örültem meg annyira, amikor még délelőtt Éva megkérdezte tőlem:

– Nem megyünk le fürödni a Berettyóra? – kitalálta ki nem mondott gondolatomat.

Ahogy a falut elhagytuk, kicsit visszafordulva, balra már feltűnt az utolsó házsor mellett a várdomb. Gyermekkoromban vidáman siklottunk le szánkónkon a lankás, hosszú lejtőn. A folyó felőli földfalon próbálkozó bátrak többnyire szánkójuktól megválva érkeztek a meredek aljára. Sokáig ennyi maradt nekünk a Bocskai-örökségből. A földvár, az elveszett kiváltságlevél és a nemzedékeken átívelő, biztos tudat, hogy Bocskai ősei Kismarjából származtak, és itt tértek örök nyugovóra.

Közben a hídhöz értünk, de ott régebben sem volt fürdőzésre alkalmas a víz, mivel inkább állatok, főleg marha itatására használták. Tovább sétáltunk, jóval feljebb az ismert partszakaszra, majd leereszkedtünk a töltésen, és ugyan a környék teljesen kihalt volt, megszokásból a bokorban vettük fel a fürdőruhánkat. A folyás irányában távolabb egy kotrógép árválkodott a vízben.

– Kotorják a folyót – mondta Éva –, ott veszélyes, mert a nagy gödörben egészen mély is lehet a víz.

Közelében egy csónakot is láttunk, de senki sem volt benne.

– Biztosan ebédelnek a munkások – jegyezte meg a barátnőm.

Lassan bementünk a folyóba, de csak a feléig, ahogy szoktuk. Miközben langyosan simogatta a sétában és a nagy melegben felhevült bőrünket a víz, beszélgettünk a faluban történekről, közös ismerősökről, osztálytársakról, gyerekkori és iskolásélményekről.

Egyszer az általánosban a rajzórát a folyónál tartottuk. Az akkor még új hidat próbáltuk lerajzolni, de persze nem sikerült, csak a tanár bácsinak. Szeretett rajzolni ő is az órán, besegített egy-egy tanulónak, majd egyre jobban belemélyedve, abba sem tudta hagyni, míg teljesen el nem készült vele. Mi meg körülállva, csodálattal és nem kis irigységgel figyeltük, hogyan bontakozik ki a kép gyors és határozott vonalakkal szerencsés osztálytársunk rajzlapján. Akkor voltunk még csak igazán irigyek, amikor a tanár ötöst kanyarított az általa készített rajz aljára. Egyszer valamelyikünk szóvá tette, hogy ez nem igaz-

ságos, a tanár bácsi készítette el neki. Ő kedvteléssel nézegette a rajzot, és csak annyit válaszolt, hogy szerinte egészen jó, és hát a saját rajzára mégsem adhat ennél rosszabbat az ember. Tényleg jól sikerült, belenyugodtunk hát az érvelésbe. Főleg, hogy a tanár bácsi megígérte, hogy egyenként portrét rajzol rólunk. Ígétét később be is tartotta.

Az idő gyorsan telt, miközben a nyakig érő vízben hűsölve beszélgettünk. Még mindig a folyó közepén voltunk, de észrevétlenül eltávolodtunk a parttól. Bár éreztük a víz áramlását, ártalmatlan, jóleső mozgás volt ez, és gyanútlanul hagytuk, hogy lassan-lassan odébb vigyen bennünket a folyás irányában lefelé, hiszen csak a nyakunkig ér, bármikor kijöhetünk belőle.

– Lassan indulnunk kellene, jó ideje bent vagyunk már –, gondoltam, és kicsit próbáltam a part felé haladni. Meglepődtem. Csak egy irányba sikerült mozognom, de nem a part irányába, hanem továbbra is lefelé az áramlással, a kotrógép felé. Nem lehet semmi baj, Éva sem jelzett semmi veszélyt, akkor szólt volna – gondoltam magamban, de ahogy összenéztünk, láttuk egymás szeméből, hogy mindketten ugyanazon a megdöbbenő élményen estünk át éppen.

– Te is érzed? – kérdezte Éva, bár már tudta a választ.

– Igen. Nem tudok kifelé menni. Próbáljuk meg újra minden erőnkkel.

Próbáltuk, de hiába.

– A kotrógép felé haladunk – kommentálta Éva az eseményeket. – Arrafelé van a gödör, négy méter mély is lehet.

Ezt is tudtuk már, de még a szégyenlősségünket, hogy hamarosan segítséget kell majd kérnünk, próbáltuk legyőzni a tények összefoglalásával, amiből nyilvánvalóan kiderült, hogy teljesen indokoltan elkezdhetünk segítséget kiabálni, és ha szerencsénk van, akkor meghallják a parton, a valamelyik bokor hűsében nyugodtan falatozó munkások.

Kiabáltunk. Először felváltva, aztán egyszerre, amilyen hangosan csak tudtunk. Szerencsénk volt, meghallottak bennünket. Odaevettek, és a felénk nyújtott evezőket megragadva sikerült bekerülnünk a biztonságot jelentő csónakba.

A barátnőmnek javasoltam, hogy legjobb lenne elhallgatni a történeteket. Mivel a szüleim távol laktak, biztos voltam benne, hogy az esetről nem szereznek tudomást. Más volt azonban Éva helyzete: töredelmes vallomásra készült, mondván, jobb, ha ő teszi meg, mielőtt a falubeliektől megtudják a szülei, mert másnapra már biztosan mindenki erről fog beszélni.

A történet náluk fizikai fenyegetéssel végződött, ekkor kapott ki Éva barátnőm először és utoljára az apjától, aki büntetésképpen levitte a Berettyóra, bedobta a mély vízbe, és addig jártak le naponta a folyóra, amíg a barátnőm meg nem tanult úszni.

A veszély testi közelsége mára már csak emlékké és érdekes történetté halványodott, amelynek felelőlegesen meghitt beszélgetéseink során a gyermekévek rég elvesztett varázsát idézi fel újra, de tudjuk, hogy rosszabbul is végződhetett volna. Lehetünk volna az a valaki, akinek az esetére hivatkoznának más szülők, hogy megóvják gyermekeiket a veszélyes helyzetektől. Hogy nem

lettünk, azóta még jobban tisztellem a vizet és a mi folyónkat is. Mert kis folyó a Berettyó, de nem veszélytelen.

Amikor a férjem először látogatott el velem szülőfalumba, megmutattam neki a nevezetességeket és azokat a helyeket, amelyek számomra fontosak voltak gyerekkoromban.

A Berettyó az első volt ezek között.

VIDÁK RÉKA

LUJZI MEG ÉN

Pontot tettem az utolsó mondat végére. Elkészültem az első kisregényemmel. Kettőt cuppogtam az íróasztalom mellett heverésző Lujzinak, mire a skótjuhász felemelte fejét gondosan egymás mellé pakolt mancsairól, és várt, hogy magyarázatot kapjon a hirtelen hangra. Mosolyogva álltam fel a székemből, és miközben elhaladtam mellette, megpaskoltam a fejét. Az előszobába sétáltam, és felvettem a ballonkabátomat. Kőrmök kopogtak a padlón, Lujzi rendkívüli gyorsasággal utolért. Okos tekintetét rám szegezte, és én rögtön tudtam, hogy velem akar jönni sétálni. Október közepén jártunk már, a falevelek sárgásak voltak, és fáradt illatuk betöltötte a levegőt. Narancssárgás, tompa fények szűrődtek át a lombokon. Felemeltem egy diót az avarból, és megpróbáltam megszabadítani zöld burkától.

Hagytam, hogy az agyamat elöntsék a gondolatok. Kisregényem írását inkább tudtam volna heroikus küzdelemként jellemezni, mint kellemes időtöltésnek. De újra és újra leültem, és folytattam. A történet rólam szólt. Ha nem is olyan szembetűnően, de ott voltam minden egyes mondatában. Jó munkát végeztem, és elégedett voltam magammal. Mintha még lépéseim is könnyebbek lettek volna.

Kirázott a hideg. Életemben először alkottam igazán valamit, és értéket láttam benne. Bódult büszkeség telepedett rám, és úgy éreztem, minden, ami körülvesz, az enyém. Aztán rögtön össze is szidtam magamat. El is felejtkeztem róla, hogy ki volt ott velem minden egyes alkalommal, mikor az írás már bőven az éjszakába nyúlt. Mindig tudta, mikor van szükségem arra, hogy nedves orrával megbökdösse néha a kezemet. És ekkor rádöbbenem. Én magam nem tudtam volna megküzdeni a feladattal. A történet rólunk szól, nem csak rólam. Együtt alkottuk, nem én egyedül. A fiatal skótjuhász nélkül ez nem ment volna.

Lujzi közben elszaladt mellőlem. Figyeltem, ahogy az aranybarna bundára árnyékok vetülnek, ahogy egyre távolodik tőlem. A szellő meglengette a fák ágait, szerte-szórva a sárga levelek édes-kesernyés illatát. Egy madárraj rezgette meg a közeli jegenye lombját. A levelek örvényformában kavargtak körülöttem, és mindez olyan valóságosnak tűnt, hogy nevetni kezdtem. Az arany bunda újra megjelent, én pedig futni kezdtem felé. Amikor észrevette, hogy szaladok, kettőt vakkantott, és megvárta, hogy beérjem. Száguldottunk a faszorok között. A szél az arcunkba csapott, a fény különös táncot járt a

sárgás fövenyen. Zörgött az avar a talpunk alatt, aztán egy újabb vakkantás jelezte, hogy „Gyorsabban!” Engedelmeskedtem. És csak rohantunk felszabadultan, minden feszengés nélkül, nevetve és ugatva. Fogalmunk sem volt, hová tartunk. Csak futottunk, Lujzi meg én.

PERGEL ANTAL

CELEBEK

Szereplőválogatás egy ismert kereskedelmi adónál:

– Neve?

– Kovács János.

– Csak így szimplán?

– Ezt hogy érti?

– Ez olyan hétköznapi. Legalább a Kovácsot írhatná tssel vagy a Jánost két s-sel. Előnévként lehetne például Borzalmas vagy Hentes. Ezek figyelemfelkeltőek. Keresztnévként ajánlanám a Csaknorriszt vagy a Leonsziót, menők és divatosak.

– De kérem! Apámat és nagyapámat is Kovács Jánosnak hívták.

– Na, látja, éppen ez a baj! Nem képesek eltérni a hagyományoktól. Haladni kell a korrallal, uram! Született?

– Igen.

– Úgy értem, ez is teljesen szokványos volt? Nem a golya hozta? Esetleg nem cserélték el a kórházban egy zulu kisfiúval?

– Nem lenne az kissé feltűnő?

– Ugyan már! Ha tudná, mennyien festik magukat. Azt hiszik, rabszolgaként könnyebben Izaura mellé kerülhetnek.

– Iskolai végzettsége?

– Egyetem. Van egy tanári és egy közgazdasági diplomám.

– Ezekkel aztán nálunk nem sokra megy. A tapasztalatok szerint a diplomások tudata túlságosan beszűkült, képtelenek a gyors megújulásra, az új befogadására. Ráadásul túlságosan lassúak, állandóan gondolkodnak.

– A gondolkodás vitte előre mindig a világot!

– Eddig, uram, eddig! Most már mindent tudunk. Az ember a Holdon már járt, a Marsra most készül.

Kiváló robotok gondolkodnak majd, az embernek elég, ha működteti az egérrel a számítógépet.

Ön is sokkal érdekesebb lenne, ha kiegészítő iskolába járt volna, néhány devianciával. Jut eszembe: tud írni-olvasni?

– Amint említettem, két diplomám van.

– Tehát azt mondja, hogy tud. Én egyáltalán nem dicsekednék ezzel. Olyan snassz, egyáltalán nem trendi. Azt ajánlom, mielőbb szokjon le róla! Valóságshowink szereplőinek és nézőinek nagy része a betűket sem ismeri, szókincse pedig arra a néhány káromkodásra korlátozódik, amelyeket állandóan használnak. Nálunk ennek ellenére országos sztárokká válnak. Ismeri Ön a Csocsi, a Lődörgő vagy a Mocsok nevű celebjeinket?

– Bevallom, hogy nem hallottam még róluk.

– Pedig a múltkor az amúgy is gyenge idegzetű Lődörgőt a Csocsi úgy felbosszantotta, hogy fő műsoridőben

egy szál semmiben kergette perceken át, a nézők legnagyobb öröme.

– És a gyerekek?

– Fizettünk egy kis büntetést, de nem lehetünk mindenre tekintettel. A nézettség növelése minden más szempontot megelőz. Gondoljon bele, milyen következményekkel járna, ha Ön megjelenne ebben a sztárközegben, mint Kovács János, két diplomával. Ámbár, még nincs minden veszve! Nemi identitása?

– Úgy tudom, hogy ez magánügy.

– Csak volt, uram! Az utóbbi időben a magánügyek kezdenek mindinkább közüggé válni. Sőt, mintha ezek a volt magánügyek fontosságban egyre inkább megelőznék az igazi közügyeket. No, mi a válasz?

– Feleségem és két gyermekem van.

– Ön reménytelen! Elmerül a névtelen tömegben, sohasem lesz nálunk nézettséget növelő celeb! Tulajdonképpen miért jött el a válogatásra?

– Olyat tudok, amit más nem.

– Ne mondja! És mi lenne az?

– Tudom utánozni a varjút.

– Egy szimpla varjú? Tudja, mennyi állatot láttam én már a válogatásokon? A varjúval semmi esélye.

– Kár – mondta Kovács János, majd kirepült az ablakon, a celebgyár felett megtett egy kört, ezt követően pedig elrepült a Duna felé.

ŐRI ESZTER

EGY LEHETŐSÉG HÁROMSZOROS ELÚSZÁSÁNAK KRÓNIKÁJA

Ketten indultunk el egy bizonyos irányba. Olykor lelassított mellettem, éreztem, mondani akar valamit, de nem kérdeztem rá soha, nem is bátorítottam, mert tudtam, hogy azzal csak ártanék. Ha ki akarja mondani, majd megteszi. Talán mégis meg kellett volna szólalnom, mert bizonyosan ő is rájött, hogy tudom, van valami, ami kívánczodik belőle, és lehet, hogy pont az volt a szavai gátja, hogy már ennyire képes voltam a kiszámítására. A csend kezdett kínossá válni, de félttem megtörni, nehogy elveszen az a valami, ő meg egyre csak tétovázott, amíg el nem értük azt a pontot, ahol szét kellett válnunk. Nem tudtam, mi az a valami, csak azt, hogy ott van. Kimondatlan maradt. Elköszöntünk, és megöleltem, ő meg olyan esetlenül ölelt vissza, hogy egy pillanatra kételkedni kezdtem abban, hogy valóban ott lóg a levegőben egy másik valami, aminek a jelenlétével mindketten tisztában voltunk, mégis képtelenek voltunk a magunk előnyére fordítani. A buszról még néztem utána, de ő nem nézett vissza, hogy intsen. Félttem, hogy elveszítettem.

Elkísértem addig, ameddig lehetett. Ritkán néztem rá, inkább csak a szemem sarkából figyeltem. Szerettem volna mondani neki valamit, de nem tudtam szavakba önteni, akárhogy is próbáltam. A mondatok, amelyeket magamban fogalmazgattam, mind formátlannak tűntek, gyengének ahhoz, hogy megtörjem velük a csendet, amely ránk telepedett. Éreztem, hogy őt is zavarja a szótlanság, és vártam, hogy mondjon valamit, úgy nem maradnának

magukra a szavaim. Társaságban senki sem olyan esetlen. Lehet, hogy ha megszólalt volna, elillant volna velük a lehetőség is, de akkor legalább tudtam volna, hogy soha nem is volt igazán. Néhány kifejezés, amivel könnyedén le lehetett volna írni, amit akarok, túl erősnek, súlyosnak hatottak volna ennyi ismeretség után. Nem kockáztathattam meg sem azt, hogy elriasztom, sem azt, hogy magamhoz láncolom, amíg nem tudtam pontosan, mit is akarok. Szerettem volna megérinteni, valahogy a tudtára adni, hogy vele máskor is szívesen... vele bármikor szívesen. A megálló közelebb volt, mint hittem, és a busz is nagyon hamar megérkezett, ahhoz képest, hogy éjszaka volt. Ez megzavart meg az is, hogy átölelt. Az ő mérlegén vajon mekkora súlyt nyom a velem való érintkezés? Leginkább attól félttem, hogy nem eleget. Ez rossz volt, későn öleltem vissza, addigra neki vált kínossá ez az egész. Vagy csak azért váltunk szét olyan hamar, mert ez is csak olyasmi, ami nála már berögződött szokás? Nem mertem ránézni, pedig tudtam, a válasz ott lenne a tekintetében, ahogy a buszon ülve néz, de én lefelé fordítottam a fejemet inkább, úgy sétáltam el. Kétféle válasz lehetett, én pedig egyikre sem álltam igazán készen.

Ketten sétáltak el előttem, a tekintetem hosszan időzött rajtuk, ahogy a hamut pöcköltem le a cigarettám végéről. Különös páros voltak, akik egész testükben feszengtek. Pedig a vak is látta, hogy van köztük valami elektromosság, amelyet nem hagytak kibontakozni, és valami borzasztó szomorúsággá lényegült át. Legszívesebben felkeltem volna, megállítani őket, hogy szóljak nekik, ezt így nem lehet elpocsékolni. Nem illendő, különösen velem szemben nem, aki szintén ezt tette, és akinek fáj látni, ahogy megisméltódik, még ha másokkal is. Aztán láttam, hogy remeg a kezem, és tudtam, hogy mit jelent. Ez csak olyankor történik, mikor érzem, tennem kéne valamit, de félek. Azzal nyugtattam magam, hogy ők idegenek, és nem tudhatom, mi is történik valójában, lehet, teljesen értelmetlen, kínos helyzetet eredményezne. Lehet, hogy ha igazam is lett volna, tagadni kezdték volna, annyira meg voltak rettenve a másik elutasításától. Feszülten figyeltem a távolodásukat, amely hosszúra nyúlt, mert a fiú néha lelassított. Olyankor mindig szurkoltam, na most, mondjon valamit, tegyen valamit, szakítsa meg a nem történés fonalát. Végül befordultak, és a padra csaptam az öklömmel, velük együtt valami más is eltűnt. Mindhárman hagytuk, ez vigasztal, vagyis nem, csak levesz valamennyit a vállamról a súlyból, hiszen a felelősség mégsem lehet csak az enyém.

Szirják Györgyi: Hegyaljai táj

BEMUTATKOZIK

PETRIK ISTVÁN

Egerben születtem, 1962. április 5-én. Gyermekkoromat egy hevesi faluban, Besenyőtelken töltöttem. A gimnáziumot és a főiskolát is Egerben végeztem el. Itt szereztem biológia-földrajz szakos tanári diplomát 1987-ben.

Ezek után Békés megyébe kerültem. Jelenleg is itt élek és dolgozom. Lakóhelyem Nagyszénás, munkahelyem Magyarbánhegyes. Érdeklődési területeim: olvasás, rejtvénytyszerkesztés, sport. Írással, versírással már kisiskolás koromban is megpróbálkoztam. Hosszú éveig csak az íróasztalfióknak írtam. Csupán néhányan tudtak róla, hogy verseket faragok. Kilenc éve megözvegyültem. Nagy támaszom lett a költészet. Verseim jelentős részét az utóbbi pár évben írtam. Öt éve ismertem meg a haiku-költészet csodálatos világát.

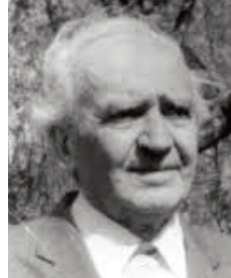
Verseimben mindig a szépet keresem. Szépet az emberben, a társadalomban, a természetben. Igyekszem megénekelni az örömet, de nélkülözhetetlen, hogy néha (olykor gyakran) a bánatról, a fájdalomról írjak.

Költészetet soha, senkitől nem tanultam. Lehet, sőt biztos, hogy ez meg is látszik. Büszke vagyok, hogy a világ legszebb nyelvén alkotok. Ez a nyelv csupa zene, csupa lüktetés. Legnagyobb példaképeim, Kányádi Sándor, Radnóti Miklós, József Attila, Utassy József, Weöres Sándor, Fodor Ákos is ezen a nyelven írnak, írtak csodákat. Én, a nép egyszerű fia is magyar nyelven vetem papírra gondolataim.

VERSEKRŐL II.

Se tollam, se papírom.
Egyből a gépbe írom
az aktuális versem,
melyhez szavakat kerestem.
Szavakat a jóhoz,
szavakat a széphez,
gondolatokat
a legszebb igékhez.
Szavakat a képhez,
a tájhoz, a csendhez.
Szavakat
a dobogó szívedhez.
Szavakat
a ki nem mondhatóhoz,
szavakat
az átélt valóhoz.
Se papírom, se tintám,
én mégis megírnám.

†JÁKI FERENC

Érd szülötte, 1919. november 16-án Ófaluban látta meg a napvilágot. A tehenes-gulyás Jovicza Ferenc és a volt pesti cselédlány, Hajduk Mária az ötödik gyermeket is örömmel fogadta. A szorgalmas, tehetsé-

ges fiúnak úgy sikerült bejutnia a székesfehérvári ciszterci gimnáziumba, hogy hét fehérvári jómódú család fogadta asztalához „vándorkosztosnak”.

1944-ben pappá szentelték. Egyetemi tanulmányait Pesten végezte. Az ostrom alatt az óvóhelyeken nemcsak lelki vigasszal, de kötszerrel és gyógyszerrel is ellátta a sebesülteket.

Elkerülte a „jóvátételi hadifogságot”, mert egy orosz kiskatona észrevette télikabátja alól kilátszó fekete papi ruháját. 1947-48-ban a ciszterciek budai Szent Imre Gimnáziumában tanít. Az 50-es években őt is internálják, segéd munkásként dolgozik. 1954-től ismét taníthat: a Szinyei Merse Pál Általános Iskola, majd a gimnázium tanára, igazgatója. 1962-ben bekapcsolódik az eszperantó mozgalomba: tanít, vizsgáztat, utazik.

Még nyugdíjazása előtt elkezdte tanulni a festészetet és a fafaragást. Aztán tagja lesz a Budapesti Művészetbarátok Egyesületének: előadásai, kiállításai révén annyira közkedvelté válik, hogy 1988-ban megválasztják alelnöknek.

70 éves, amikor megjelenik első verseskötete „Gesztenyevirágok őszi verőfényben” címmel. Ír rejtvényűjságokba, évkönyvekbe, ismeretterjesztő előadásokat tart az érdi Magyar Földrajzi Múzeumban, hívják kiállítások megnyitó beszédének megtartására...

(Részlet Pató Simon tanácselnök ismertetőjéből, aki a Fecskefészek – Csillagszóró c. J.F.-kötet előszavát 1989 őszén írta).

Hámor Szilvia újságíró, az egykori tanítvány így vall Jáki Ferencről annak kapcsán, hogy aranydiplomát kapott fél évszázados munkájának elismeréseként: „Nem egy holt nyelvet tanultunk tőle, hanem az örök emberi kultúra megértését, a művészetek ismeretét és szeretetét, azt, hogy – politikai széljárástól függetlenül – miként lehet a tartást és a tisztességet megőrizni.”

2010. március 27-én vesztettük el. Életvitelét kitűnően jellemzi az általa sokat használt mondat: „Amíg az ekevas szánt, fényes marad, ha közben kopik is, de ha szögre akasztják, rozsdás lesz, még ha vadonatúj is!”

BEMUTATKOZIK

SZIRJÁK GYÖRGYI

1953. december 4-én születtem Budapesten. Már iskolás koromban vonzott az irodalom, több szavalóversenyen indultam eredményesen. Csodálattal bámultam a zongorát, de lehetőség híján csak magánszorgalomból játszottam.

Közben jártam az élet iskoláját. Férjemmel 1976-ban költöztünk Érdre, ahol családi ház építésébe kezdtünk. Abból is kivettem a részemet, mert minden érdekelt, és úgy gondoltam, hogy amit más meg tud csinálni, az nekem is megy.

1988-ban Anita lányunk, aztán Györgyi született meg. Ettől fogva nekik éltem. Az óvodai majd az iskolai ünnepekre írogattam versikéket. Rajzoltam nekik, és tovább írtam. Édesanyám halála nagyon megrázott, bánatomban csak írtam, írtam..., de hát a bánat írja a legszebb muzsikát.

Később az interneten találtam barátokra, akik biztattak, hogy írjak, és rajzaimat látva festésre buzdítottak. Ekkor már egyedül éltem, volt időm.

Megismerkedtem a barátommal, (szintén ír és fest) csodás egy hónapot töltöttem vele a Balatonon, ahol először festettem olajjal vászonra. Elvarázsolt az illata, így most felváltva írok és festek.

Eddig 16 versemet zenésítették meg. Laikusként összeállítottam egy könyv anyagát kettőnk írásaiból, KETTEN a címe. Azóta is mindent kipróbálok, szövek, újrahasznosítok. Azt tartom, hogy minden jó valamire. Csak az élet adjon még időt és végtelen szeretetet unokáimhoz és a további alkotáshoz.

NAGYSZALÓKI ANDRÁS

Világrajövetelem /1950/ óta csak az első tíz év volt mentes a művészetek iránti érdeklődésemtől. A lappangó alkotási vágy a középiskola elvégzése után vált valóra. Önálló életemben kisebb- nagyobb intenzitással mindig foglalkoztam alkotói munkával. Nyomdai foglalkozásaim /fényképész, tipográfus, szerigrafikus/ lehetővé tették, hogy alkotói ambíciómat kielégítsem. Aktív pályafutásom végeztével két éve kezdtem csak a festéssel foglalkozni, így „fiatal” kezdő festész vagyok.

Nagyszalóki András: Rajzköri tanulmány

Az Érdi IRKA nemcsak írásra, hanem képzőművészeti tevékenységre is bátorította mindazokat, akik talán magukban sem ismerték fel a tehetséget, nem került felszínre alkotásvágyuk.

Ki a művész? Számtalanszor felmerült már ez a kérdés, ugyanúgy, mint mi a művészet feladata, rendeltetése – ha ugyan van ilyen. Pontos választ mi sem fogunk adni, mert nincs egyértelműen megfogalmazható válasz.

A művészeti tevékenység többretegű. Akibe ilyen irányú tehetséget plántált a Teremtő, vágyat érez az alkotó munkára. A következő réteg a mesterségbeli tudás, amit meg lehet tanulni, el lehet sajátítani. Utána egyfajta bátorság kell, hogy az alkotóvágyból kép, szobor vagy kerámia, fadarab, esetleg fotó legyen. Végül szükséges a befogadó, akiben valamilyen érzelmeket kelt a mű, legyen az akár gyönyörködés, elgondolkodás vagy éppen elutasítás.

Sokszor hallhattuk a „vasárnapi festő” lenéző, gúnyolódó megjegyzést. Most lehet tovább gúnyolódni: „nyugdíjas festő”. Különböző életrészeket megélt emberek jöttek ebbe a közösségbe, remélhetőleg még többen fognak jönni. Akinek nem adatott meg, hogy művészeti tanulmányokat folytasson, most lehetősége van alkotni, tanulni, csiszolódni, érzelmeket, gondolatokat közölni. A létrejött mű mutatja meg, hogy tehetséges-e az illető vagy nem. Mindenkinek meg kell adni a lehetőséget a bemutatkozáshoz, alkotáshoz. Gondoljunk csak a tévében látható, egyre népszerűbb tehetségkutató műsorokra.

Miért ne lehetne ez a képzőművészetben, iparművészetben is? Nincs helye a lenézésnek, földbedöngölésnek, kirekesztésnek.

Éppen ezért szükség van egy olyan kiállítóteremre, ha úgy jobban tetszik: „amatőr galériára”, ahol megfelelő színvonalú alkotásokkal találkozhat a közönség. Egy ekkora városban, mint Érd, kell, hogy legyen egy viszonylag könnyen megközelíthető helyiség, lehetnek önzetlen támogatók, akik a nevükkel, támogatásukkal segítenék a kibontakozást. Ehhez kapcsolódóan zenei bemutatóra is sor kerülhetne, bármilyen korú és bármilyen hangszeren játszó ember számára.

Lehet, hogy éppen ez az írás hoz majd vihart a KÉK-re, de ne felejtjük a régi mondást: „A felhők fölött örökké kék az ég!”

Majorné Bániczki Julianna

A Képzőművészek Érdi Közössége (KÉK) minden hónap utolsó keddjén 17 órától a Szepes Gyula Művelődési Központba várja mindazokat, akik bármilyen képzőművészeti vagy iparművészeti alkotói tevékenységet végeznek, és vágnak egy jó közösségre! A hónap többi keddjén délelőtt 10 órától Bálint Imre tárnoki műtermében lehet folytatni az ismerkedést és eszmecserét. (Cím: Tárnok, Testvériség utca 49. Telefon: 06-20-9150-934). A barátságához egy ember kevés, RÁD, RÁTOK is szükség van! Gyertek!

VIKÁR ÉS A GYORSÍRÁS

Ősidők óta törekszik az ember gondolatainak, tudásának, ismereteinek lejegyzésére. Ezzel egyidős az a vágya, hogy az élőszó gyorsaságával sikerüljön a rögzítés.

Magának a gyorsírásnak a története is rendkívül izgalmas az ókortól napjainkig. Az első gyorsírást, amiről biztos adataink vannak, Marcus Tullius Tiro, Cicero szabadosa találta fel. Ennek a gyorsírásnak a segítségével már Kr. előtt 63-ban jegyezték fel nyilvános beszédet, melyet Cato a Catilina-féle összeesküvés ügyében mondott. Ekkor szerepelt a gyorsírás első ízben a nyilvánosság előtt.

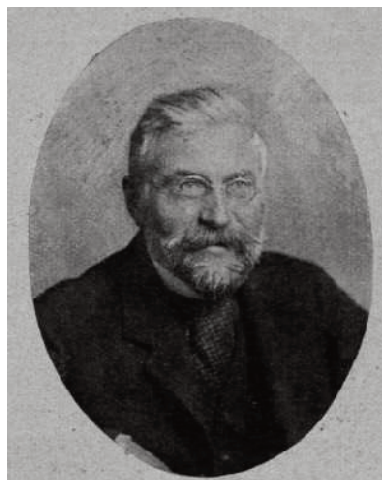
Az ókortól a középkoron át az újkorig jegyezték fel gyorsírási kísérleteket, de ezek sajnos nem állták ki a követelmények próbáját, és feledésbe merültek.

Franz Xaver Gabelsberger német sztenográfus 1834-re dolgozta ki azt a módszert, amelyet aztán magyar nyelvre Markovits Iván alkalmazott. (A Gabelsberger-rendszert a finnek is átvették.) Vele párhuzamosan Magyarországon sokáig népszerű volt a Fenyvesi-Stolze-rendszer is, amíg mindkettőt túl nem haladta az idő.

Napjainkban a modern technikai eszközök szinte teljesen háttérbe szorították a gyorsírást, pedig gyakran hasznát vehetnék a tudományos munkában és a hétköznapi életben egyaránt. Mindig „kéznél lenne”, soha nem romlik el, nem kell hozzá semmiféle technikai berendezés, „csak” papír és ceruza...

Vikár Béla még pécsi gimnazista korában kíváncsiságból tanulta meg a gyorsíró-jeleket. Diáktársait hamarosan már hivatalosan is taníthatta, az egyetemen pedig professzorai, Greguss Ágost, Szász Károly és Gyulai Pál előadásait jegyzetelte ily módon, amit aztán „rendes” írásra áttéve már sokszorosíthatták a hallgatók. Felfigyelt rá Budenz József is, aki a finn nyelv tanulására ösztönözte, s a kutatómunkára saját könyvtárát is felajánlotta. Ekkor már dolgozott az Országgyűlési Gyorsíró Irodának. Baráti kapcsolatba került Markovits Ivánnal, aki felfigyelt a tehetséges fiatalra, és mindvégig segítette munkájában, továbbhaladásában. Vikár sorra nyerte a gyorsíró-versenyeket, a gyorsírás tudománya egész életére meghatározó, attól elválaszthatatlan lett. Ez volt a kenyérkereső foglalkozása, hiszen még a népdalgyűjtő útjaira is leginkább a parlamenti időszak szüneteiben kerülhetett sor...

1921-ig az Országgyűlési Gyorsíró Iroda munkatársa (főtanácsos és revizor). Volt a Gyorsírászi Lapok fele-

lős szerkesztője 1886-tól 1893-ig, majd 1893-tól az Országos Magyar Gyorsírók Egyesületének elnöke lett. Népzenei gyűjtésein, nagy értékű fordításain kívül újságot, folyóiratot, könyveket adott ki, irodalmi társaságokat alapított, s rengeteget jegyzetelt. Mesélték, hogy nadrágjai a jobb térdüknél mindig kopottabbak voltak: állandóan gyakorolt, hogy bármikor képes legyen nagy sebességgel jegyezni!

Csakhogy a mai sztenogramok már lényeges eltérést mutatnak az előzőkhöz képest, így meg kell tanulni a régi jelek ismeretét, megfejtését. Az eredeti gyorsírónak nem okozott gondot a folyóírásra való áttétel, a mai kutatóknak azonban igen.

A megfejtőnek ismernie kell az illető gondolkodásmódját, sajátos, egyéni, esetleg rendszerbe nem foglalható rövidítéseit, ún. „jelényeit”. Azonkívül nem mindig használtak vonalas lapot, így a kevésbé gyakorlott vagy nem igazán szép írású sztenográfusnál gondot okozhat egy-egy jel pozíciójának a megállapítása is!

Magyarországon a két háború között többféle gyorsíró-rendszert oktattak, s ez nemcsak az iskolák közötti felesleges rivalizáláshoz vezetett, de komoly gondokat okozott gazdasági, kereskedelmi, politikai és minden más kapcsolatban is. Szükséges volt az egységesítés, és Vikár tudósi tisztességét és emberi nagyságát mutatja, hogy helyeselte az egyszerűsítéseket és a korszerű bővítéseket, teljes tekintélyével támogatta a legjobbnak tartott (Radnai Béla által kidolgozott) rendszert. Ő maga azonban élete végéig kitartott a régi, számára jól bevált Gabelsberger-Markovits rendszer mellett.

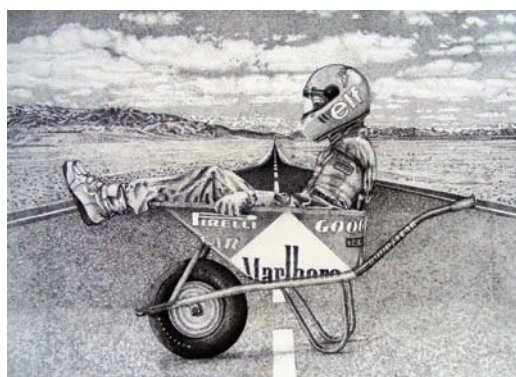
Majorné Bániczki Julianna

Nagyszalóki András:

Kroki

F1 magyar

HÁRMAS KÖNYVBEMUTATÓ....

... a tavasz első napján, amikor tobzódunk a jobbnál jobb programokban: aznap kezdődött az **Érdi Nyitnikék** (egy EXPO-szerű kiállítás és vásár számtalan kreatív kézművessel – mézeskalácsossal, különleges édesség-, ékszer- és szappankészítővel –, tésztát, szörpöt, lek-várt árusító magánvállalkozókkal, kulturális és szakmai programokat felvonultató intézménnyel, céggel, és megcsodálhattunk gyönyörű ruhákat, cipőket, szőnyeget... Mi is kaptunk egy standot: a Poly-Art bemutatkozhatott az IRKÁ-val és a KÉK-vel... A háromnapos rendezvény felsorolhatatlanul gazdag lát-nivalókat kínált, számunkra pedig új tagokat, támogatókat toborzott).

Ugyanebben az időpontban **Pergel Antal** történész (klubtársunk) tartott Ercsiben előadást a Horthy-korszakról. Ott lett volna a helyünk, ha nem ekkorra tesszük három IRKÁ-s alkotó legújabb kötetének ismertetését:

Kreischer Nelly: Főnix
Temesi Éva: Visszatekintés
Habos László: Ezüsthídon

A beszélgetést ezúttal is **Somfai István**, a Poly-Art Alapítvány elnöke irányította, a klubtagok pedig felolvasták a szerzők néhány jellemző művét.

Bogyó (alias Vörös József), a Rajkó Zenekar egykori prímása most is gazdag repertoárt hozott: több mint háromszáz éves hegedűje elvarázsolta a lelkünket – mint mindig.

Sokan voltak kíváncsiak a műsorra, megtelt érdeklődőkkel a terem: mindvégig feszült figyelemmel hallgatták a szereplőket.

Higgyük már el, hogy nemcsak a vásári kavalkád lehet vonzó (az is kell!), hanem az igényes irodalom is!

Daróci Lajosné
 klubvezető

Kimmel István klubtársunk így értékeli:

Megragadó **Temesi Éva** könyvének borítóján a filmkockaszerű grafikasorozat az emberi élet hat szakaszáról. A sorrend fordított: a halál előtti visszatekintést fejezi ki a két sírkő a csupasz fa alatt, korábban a magányos gyász, az öregkor, a közös élet kezdetén pedig a szerel-

mespár, melyet a labdázós, boldog gyerekkor előz meg. A lombjukat fokozatosan elvesztő fák is így fejezik ki a múltó időt.

Ki és milyen Ember a szerző? Verset minden élethelyzetben írt: a kertben vagy a konyhában, az asztal sarkán fecnire vázolván vagy akár utazás közben – 13 éves kora óta, de első szerzői estjét csak 2006-ban tartotta, azóta rendszeresen publikál. Ez a második önálló kötete, amelyhez *Balogh János* drótrajkos munkáiból is válogatott rajzokat. A lány, hajlékony és egyszerű vonalakkal rajzolt grafikák mellé írt versek kiegészítik egymást, teljesebbé válnak, fokozzák a művészi kifejezést, és felerősítik az élményt. A könyvhöz legjobban a kalapos nő egyszerű vonalas rajzához írt „A nő visszanez” című verse illik: arcnélküliséggel fejezi ki a múltba merengést – elmúlt szerelmekre, titkokra és vétkekre. „A bor illata” is egy vonallal rajzolt, bájos, talán éppen bálozó fiatal lányfej. Azt a pillanatot rögzíti, amikor a jó minőségű ital aroma- és illatvarázsa mámort okozva elvarázsolja a nő arcát. Csodálatos még a Táncospár, A darázs, a Magány címűek illeszkedése a kacskaringókkal köröző, kerekedő, kavargó körhalmazokhoz. Balogh János nem ment el, itt marad örökre, „Képben, drótban, fényben, dalban” nyomot hagy maga után bennünk. A kötet végén folyamatos vonallal rajzolt, integető nőalak köszön el tőlünk az *Ágyó* című verssel.

Temesi Éva a Rákosi-diktatúra alatt édesapja foglalkozása miatt nem mehetett gimnáziumba, pedig az irodalom érdekelte. Kényszerből műszaki pályán tanulhatott tovább. Ezt mérte rá a 20. század. A Bemutatkozásban olvasható: „Végigéltem, amit rám mértek, ... / Ők eldöntötték és besoroltak: / iskolába – szakmába – gyárba / – elkopott az álmodozók álma –, / s eltelt egy tisztességben elvetélt élet. / Ki vállalja ezért a felelősséget?” Talán a történelem kérhet elnézést, de az nem teszi, és egyikünk sem tehet róla, hogy éppen egy szocialista diktatúra határozta meg életünket. Technikumi osztálytársai, sorstársai között van szobrász, grafikus, festő, író is, akik az 50. érettségi találkozón kiállították műveiket. Évával talán egy hivatásának élő, lelkes irodalomtanárt vesztett az oktatásügy. Ennek ellenére teljes életet élt, küzdelmes éveiben felnevelte két gyermekét, két hetes számot megért, öt unokával foglalkozhat. Sors című versében az élet értelmét fogalmazza meg egyszerűen: „Ember születik, / Hogy nyomot hagyjon az időben, / s beteljesedjék a feladat...” Ehhez erős Én-tudat és mindent elsöprő akarat kell, amelyekkel nem rendelkezik mindenki, és nem is elég erős hozzá: az ember magának legyen mércéje, tüzze ki a feladatot, és kérje magától számon, a büntetést és jutalmat is magának szabja ki. Emberi életünk értelmét több versében (Cél, Kétségek, Anti-reinkarnáció) boncolgatja.

1956-os versei kifejezik a szabadságvágyat, a hazaszeretetet és helytállását a forradalom alatt. „A lyukas zászló legendája” megörökíti a spontán felvonulást, a felemelő lelkesedést, a szabadság érzését, és a fiatal nemzedék megtudhatja, miért vágták ki belőle a Rákosi-kor címerét irodai ollóval. Minden forradalmár értette, mit jelent ez a kör alakú hiány (lásd még: Plakátragasztók, Köszönet, Nagy Imre, Requiem). Az autodidakta módon szerzett műveltség kiérződik a művekből: Leo-

nardo művészetének méltatása, a cím nélküli absztrakt rajz vagy a nyomtatott kultúra Guttenberg „robbantásának” maradandóságát ellentétben hozza az E-könyvvel és korunk nagy technikai vívmányaival. Rámutat, hogy mindez el is veszhet, ezek a „kütyük” nem működnek az áram megszűnésekor, de akár gyertya mellett is olvashatunk könyvet.

A Visszatekintés című kötet tükrözi tartalmas, küzdelmes életét, hazaszeretetét, szerelmi és természetábrázoló költészete pedig az élet szeretetét. Temesi Éva igaz emberként élte és éli köztünk az életét szeretetet sugárzó egyéniségével.

A **Főnix Kreischer Nelly** második kötete. Az első 250 versét Nyitott könyv vagyok címmel jelentette meg tavaly a 70. születésnapjára. Honlapján látható riport teljes körűen vázolja munkásságát, verselését, valamint fotóművészetét. Mosolygó arca, szeme huncut csillogása és egész lénye szeretet sugároz, beszélgetésre kész. Őt irodalmi klub tagja.

Nekem a legfontosabb a *Szeretet* című: „A szeretet áradó, pozitív energia. / Átjár, boldoggá tesz, kitölt, fel-emel. - Adnod kell tovább, szerte mindenkinek! / S ahogy árasztod szét, úgy töltődz tőle fel. / Sugározd hát a szeretetet! / Tedd boldoggá az embereket.” Másik művészi oldala a fotózás. Haikuval fogalmazza meg, mi ennek lényege: „A kép nem más, mint / rabul ejtett pillanat / elmúlt időből.”

E kötet első borítójára a Főnixet, a hátsóra a Tűzmadár című képet tette. A számítógépen varázsolt alkotások kanyargó, lobogó tűzszínei kifejezik agilis egyéniségét. Verseinek témái sokszínűek, szinte az élet minden területét megjelenítik. A főnix díszes tollú lélekmadár, százéves korában elégeti magát, és hamvaiból újjászületik. A szabadon szárnyalás jelképe, a szív szavának követését, a régi dolgok lerombolását, elengedését is jelenti. El kell engedni a menni akarót, akkor a lélek felszabadul, és az újat áhítja. Talál a cím, verseiben mindez kifejeződik.

A Bevezetőben jellemzi önmagát: járta kimért útját, végezte feladatait, a válás után egyedül nevelte gyermekeit. Egész életében kereste az igaz és örök szerelmet. Minden kapcsolata másként volt különleges, gazdagították, erőt adtak neki. Érzékeny, érzelmes lelket takar látszólagos keménysége, acélossága. Versei időrendi sorrendben, a szerelmi viharok minden szakaszát felölelik, rögzítve az első csók, első szerelem, a csalódások, szakítások sorozatát, az állandó reményt és naivitását, hogy megtalálja azt a férfit, akivel egységes egész lehet. Versei a szerelem bármely fázisát éppen átélő, de minden olvasónak ajánlhatók, mert örömet, vigaszt és élményt adhatnak.

Habos László az IRKA-klub vezetőjével együtt szerkeszti a kulturális folyóiratot, az antológiákat és a pályatársak minden kiadványát. Több művészeti ágat is gyakorol: prózát ír, versel, grafikái jelennek meg könyveiben és kiállításokon.

Tiszteletet kelt határozott egyénisége, a vallásos hitéből eredő szeretet, a megértés mások iránt, a békés együttélés melletti kiállása, az öldöklés elítélése. Életével, tetteivel példát mutat, hogyan viseljük el egyenes tartással,

a hit és a szeretet erejével a sors által ránk mért megpróbáltatásokat. Egyénisége, mosolya és nyílt tekintete adja lényének kisugárzását. Élete küzdelmeihez az erőt, a kitartást hitének gyakorlásával, család- és emberszeretetéből meríti.

Önéletrajzi regénye (Acélajtók mögött. Nyitott Könyvek Kiadó, 2006) „börtönszociológiai elemzésnek is beillő, irodalmi szempontból is figyelemre méltó, a többi fogva tartottnak is emléket állító megemlékezés, első a maga nemében.”

Most megjelent **Ezüsthídon** című kötetének előszavát klubtársunk, **Szabó Aida** (*Jampa drolma*) írta: „Ebben a kötetben egy önismeret útját járó ember küzdelmeiről, örömeiről, fájdalmairól, szerelméről, biztonságra vágyásáról, ezeknek pilléireiről fellebben a fátyol. Mélyen-szántó gondolatai mindenki számára ébresztőek, továbbgondolkodásra készítőek, amelyeket átfonnak a béke, a nyugalom és a csend indái — ezek csak a rendíthetetlen hittől bírók lelkét díszítik.”

Művei híven tükrözik keresztény elveit és magatartását. Méltán ismerik el országos terjesztésű irodalmi lapok szerkesztői is, és rendszeresen jelentetik meg alkotásait.

FELHÍVÁS

AZ EÖTVÖS JÓZSEF MŰVELŐDÉSI HÁZ ÉS AZ
IRODALMI KLUB
MESE-, VERS- ÉS PRÓZAÍRÓ-PÁLYÁZATÁRA

„EGY LÁNGOT ADOK, ÁPOLD, ADD TOVÁBB,
ÉS GONDOZD HÍVEN”
(Reményik Sándor: Örök tűz)

Radnóti Miklós halálának 70. évfordulójára
az alábbi idézeteket továbbgondolva:
„VILLOGÓ JELEKET ÍR EGY LUSTÁN HŐSKÖDŐ
/ GYÉMÁNTOS TESTŰ NAGY SZITAKÖTŐ”
– meseíró-

„CSAK ÉN ÁLLOK ITT, AZ ÉJI BOLOND,
/ RÉGI, RÉGI ÁLMOKNAK ÚJ BOLONDJA”
– vers- és prózaíró-pályázatot hirdet.

FELTÉTELEK:

Egy pályázó egy kategóriában nyomtatásban még meg nem jelent művel nevezhet be.

Korosztályok: 12-18 éves és 18 év felett.

(A/ 4-es formátum. A vers max. terjedelme 2, a mesé/prózáé 3 oldal.) Tüntesse fel a kategóriát, a nevét és a születési évét. Csatolja elérhetőségét, valamint nyilatkozatát, melyben kijelenti, hogy a beküldött írás az ő kizárólagos, eredeti szellemi terméke, illetve a megjelentetésére vonatkozó engedélyt az Ercsi Híradóban és az Ercsi Honlapon. Nevezési díj nincs. Határidő: 2014. július 15. éjfél. Beküldési cím: palyazat3egylangotadok@gmail.com

(vagy postai úton: Szabó Aida

2451 Ercsi, Dózsa György u. 56/a.)

EREDMÉNYHIRDETÉS:

2014. szept. 2-án (kedden) 17 órakor.

IRKA köszöntő 2014

Mindig öröm, ha egy város közösségének tagjai megkeresik egymáshoz az utat, megkeresik, ami közös bennük. Mérnök, orvos, tanár, óvónő, üzletember, zenész, nyomdász, lelkész, szobafestő, szerszámkészítő – különböző hivatások, különböző életutak, amelyeket mégis összeköt valami, ami elemeli kicsit az életet a hétköznapoktól: az irodalom szeretete, az irodalom művelése.

AZ IRKA, az érdi Irodalomkedvelők klubja nem a címlapot, nem az irodalmi folyóiratok oldalait célozta meg, nem azért alakult, hogy tagjai hivatalos művészeti elismerések fényében fürödjének. Ennél többről van szó. Az önkifejezés öröme, a lélek örömteli és olykor fájdalmas kitárulkozása, az alkotás igazán intim folyamatának megmutatása azoknak, akik hasonló igényességgel élik az életüket.

Az IRKA nem akar többnek látszani, mint ami. De ami az IRKA, az sokszor több, mint a gyakorta csak önmagára reflektáló hivatalos irodalom. Több, mert megmarad a vers, a novella tiszta szereteténél. Több, mert valóban az alkotó lelkét igyekszik megmutatni. Közösséget teremtő erőnek használja az irodalmat, mert ez az alapvető feladata: eljutni a másikhoz, megismertetni az érzéseket, gondolatokat, megpendíteni a másik lelkének húrjait. Hatás és kölcsönhatás szép egységében élnek az IRKA tagjai.

Érd városa büszke lehet arra, hogy ilyen lakói vannak. Mert egy város nemcsak akkor szépül, ha útjai, házai, épületek, hanem akkor is, és különösen akkor, ha lakóinak lelke épül. Bízom benne, hogy még sokáig építhetik közösségüket, valamennyiünk örömére.

T. Mészáros András
polgármester

Az IRKÁ-ról

Nem vagyok se irodalmár, se irodalomtörténész, ezért nem állok neki az IRKA három évfolyamát elemezni, és a szerzőket sem próbálom irodalmi arcképcsarnokokban elhelyezni. Az IRKA számomra mást jelent. Egyrészt egy időutazást ifjúkoromba, másrészt egy olyan kezdeményezést, amely nagyban segíti Érdet igazi várossá lenni.

Mint valamilyen szinten írástudó és tollforgató – bár ma inkább a klaviatúra kerül kezem alá –, nem ma kezdtem az írást, hanem még gyerekfejjel szerettem bele a könyvekbe, és megirigyeltem alkotóikat, magam is elkezdtem verseket faragni. Ez végigkísért egész ifjúkoromon, ma is ott rejtegetem egy fiók sötét mélyén fiatalkori „alkotásaimat”, és ez egyben azt is jelenti, hogy nem lettem költő, hiszen akkor nem kellene rejtegetni zsenéimet.

Nem is igazából maga az írás az, ami fontos a felnőttnél és a ma felnövekedő nemzedék számára, hanem az olvasás, a művekkel való szembenézés és azok megértése, mert lehet irodalom nélkül élni, csak nem nagyon érdemes. Ebből az ifjúkori indítatásból fakadóan némi irigységgel tekintek az IRKA szerzőire, mert a verselés egészen másélmény, mint újságcikket írni, és az ihlet, a Múza csókja feledhetetlen lenyomatot hagy a lélekben.

Az IRKA köré gyűlt alkotók – legyenek költők, novellisták vagy képzőművészek – valószínűleg nem a halhatatlanságot célozták meg, tudatában vannak annak, hogy milyen nehéz a Parnasszusra feljutni, mégis nagyon fontos küldetést teljesítenek: azt hirdetik, hogy van a hétköznapoknál magasabb szint, hogy el lehet rugaszkodni a mindennapi küzdelmektől, hogy összejöhet egy olyan csoport, akik nem verekedni, szitkozódni, harcolni akarnak,

hanem gondolatokat közvetítenek, értékeket teremtenek, alkotnak a szó legnemesebb értelmében. Minden közösségnek szüksége van ilyen emberekre, mert egy város nem csupán házakból, terekből, üzletekből, munkahelyekből, vagyis anyagból van, hanem szellemből is, hiszen minden város kötőszöveve a lokálpatriotizmus, ami alkotó emberek nélkül nem jöhet létre. Érd és az agglomeráció többi települése sajátságos helyzetben van, mert sokan csak aludni járnak, becsukják maguk mögött a kaput, és talán rögtön el is feledkeznek arról, hogy Érd van. Valahogy emlékeztetni kell őket erre, és mi sem kézenfekvőbb, minthogy ezt azok a kis közösségek tegyék, amelyek értéket tudnak teremteni. Kell azonban ehhez még valami: az üzeneteket el is kell juttatni a célközönséghez, és erre az IRKA igencsak alkalmas, annak ellenére, hogy – mint a hasonló kiadványok – anyagi nehézségekkel küzd, nem tudják megfelelő példányszámban kinyomtatni, és így a kelleténél nehezebben terjed. Tudom, az Érdi Lap is nyújthatna több segítséget, szánhatna néha némi felületet az alkotóknak, de egyéb okok miatt ezt jelenleg nem tudjuk megtenni. Abban viszont eddig is segítettünk – és ezután is fogunk –, hogy hírt adunk összejöveteleikről, programjaikról, ismertetjük kiadványaikat, és ezt örömmel tesszük, remélhetőleg még nagyon sokáig.

Kívánom az IRKA szerzőinek és szerkesztőjének különösen, hogy hasonló szellemben folytassák még nagyon sokáig!

Orlai Sándor
az Érdi Lap szerkesztője

Az érdi Irodalomkedvelők klubjáról

Az IRKA nem pusztán önkifejezés, hanem üzenet és ösztönzés: a bennünk rejlő gondolatok, érzések fontosak, és érdemesek arra, hogy megosszuk másokkal. Az alkotók közösségük megbecsült tagjai, de sokan nem tudják róluk, hogy a szellem világában is kincseket teremtve dolgoznak.

Az IRKA hasábjain rejtőzködő értékek jelennek meg, s adnak figyelmeztetést, nem szabad hagynunk, hogy elcallódjanak, elfelejtődjenek azok az emberek, akik részesei voltak életünknek.

Az irodalom és a história kéz a kézben jár, erre bizonyosság Major Gáborné Bániczki Julianna és Perger Antal több érdekes írása.

Önismeretünk olykor hézagos és esetleges, de a novellák, elbeszélések és versek segíthetnek abban, hogy közelebb kerülhessünk egymáshoz és talán önmagunkhoz... Az Érdi Irka Zsebkönyvek méltán helyezhetőek a polcra a Poly-Art színvonalas, hagyományos kiadványai mellé, mert olyan értékeket hordoznak, amelyek méltóak nemcsak a kortársak, hanem az utókor figyelmére is.

Érd e kiadványok révén gazdagodik, szellemi alkotásokkal gyarapodik, s talán példát is ad, nem szabad, hogy az anyagi javak hajszolása iránti kényszer kiölje belőlünk gyermekkori tündérlmainkat, melyek valóra váltása olykor évtizedekig várat magára, de soha sincs későn...

Büszkék lehetünk az IRKA munkatársaira, akik megosztják velünk legbenső lényük titkait, amit talán közeli barátaink sem ismertek eddig.

Sok sikert kívánok további munkáikhoz, remélve, hogy Érdén mindig lesz fórum, ahol jelentkezhetnek a nyilvánosság előtt mindannyiunk örömére.

dr. Kubassek János
a Magyar Földrajzi Múzeum igazgatója

TARTALOM			
Számvetés III. (Daróci Lajosné)	1	Prózák:	
Versek:		Kovács F. István: Az első csók	12
Petrik István, †Jáki Ferenc	2	Szabó I. Valéria: A Berettyó	13
Kovács F. István, Móczár Csaba, Magyar András	3	Vidak Réka: Lujzi meg én,	
Májér József, Fazekas Major Gizella, Beck Zoltán,	4	Perger Antal: Celebek	15
Karácsony István	4	Óri Eszter: Egy lehetőség háromszoros...	16
Temesi Éva, Ács Valéria Mária, Szabó Imre,		Bemutakozás:	
Kreischer Kornélia	5	Petrik István, †Jáki Ferenc	17
Habos László, Gyurics József, Kósa Márta	6	Szirják Györgyi, Nagyszalóki András	18
Szabó Aida, Tarnócziné Barabás Irén, Gróf Mária	7	KÉK-oldal	19
Szirják Györgyi, Óri Eszter,		Tanulmány:	
Kissné Matkó Gabriella, Gábrriel Bettina	8	Majorné Bániczki Julianna: Vikár és a gyorsírás	20
Novákoviczné Tóth Ica, Gyöpös József,		Beszámoló:	
Bozó Patrik	9	Hámmas könyvbemutató (Daróci Lné, Kimmel István)	21
Diákíró:		Olvasói levelek	23
Horváth Lilla	10	Illusztrációk:	
Haiku-oldal	11	Szirják Györgyi	4,6,7,8,13,16
		Nagyszalóki András	3,5,9,18,20

FELHÍVÁS

15. életévüket betöltött alkotóknak

Az **Érdi IRKA** országos kiterjesztésű irodalmi pályázatot hirdet vers- és prózaírók számára **Harag-bűn-elengedés** címmel.

Tartalmazhat morális kérdéseket: mitől lesz a hibából bűn? Mindig mindenért meg kell-e bocsátanunk, mert a bosszú tönkretesz? Minden embertelenségért feloldozást lehet nyerni, ha őszinte a megbánás? Kitől? Ki járja ki az áldozatok igazságát?

Elvárás / biztatás:

a pályázók bátran merítsenek az irodalmi eszközök gazdag tárházából, de kerüljék a kliséket és a leegyszerűsített erkölcsi fejtegetéseket.

Feltételek:

névvel, (e-mail) címmel, telefonszámmal ellátott, nyomtatásban meg nem jelent két darab vers / próza műfaji megkötés nélkül, maximum három oldalnyi terjedelem (A4), 12-es betűméret, 2,5 cm-es margószél, 1,5-es sortávolság.

A pályaműveket szakértő bizottság értékeli.

Nevezési díj:

1000 Ft, amely magában foglalja az esetleges publikálás költségeit.
(Cím: Daróci Lajosné, 2031 Érd, Pf.: 122.) – 2014.júl.1-szept.30.

Határidő:

2014. szeptember 30.

Eredményhirdetés:

2014. november 14-én 18 órakor az érdi Szepes Gyula Művelődési Központban.

Díjazás:

a kiemelkedőknek neves érdi képzőművészek adják át saját műalkotásukat.
A legjobbnak ítélt írásokból válogatás jelenik meg az Érdi IRKA-zsebkönyvsorozatban

Beküldési cím:

dalane@freemail.hu, valamint postai úton a kiadóba
(2030 Érd, Szepes Gyula Művelődési Központ, Alsó u.9.)